2

PROVER BIORVM SYMMICTA.

Quibus adiecta ſunt Pythagoræ Symbola XVIII.
Et ipſa prouerbialia, hactenus à paucis animad-
uerſa, recens autem ex Iāblicho Chalciden-
ſe Philoſopho græco, latina facta ſi-
mul & ſcholijs explicata.

Ioanne Alexandro Braßicano Iureconſ. autore.

Item M. Grunnij Corocottæ porcelli Teſtamentum.

Excudebat Chriſtianus Wechelus, ſub ſcu-
to Baſilienſi, in uico Iacobæo. Anno
M. D. XXXII.

IOAN. ALEXANDER BRASSI- canus Ioan. Fabro S. D.

Compertum habeo, Faber amiciß. quanta mihi iudiciorum alea ſit experienda, poſtq̃ adagia noſtra, ſic uolente te qui mihi poßis etiam imperare, Typographis excudenda demandaui: partim ꝙ iuxta Pindarum, νεαρὰ δ' ἐξευρόντα δόμεναι βασάνῳ ἐς ἔλεγχον ἅπας ἐστὶ κίνδυνος: partim autem ꝙ poſt heroës illos hoc cõmentandi genere parum defunctus eſſe uidear. Vtcunq; uerò reſponderit euentus, non potui tibi non obſequi: quamobrem officij tui fuerit hanc recèns apud me natam fœturam, ad optimum ac prudentiß. Principem Epiſcopum Tridentinum &c. quemadmodum Mercurius apud Homerum Priamũ ad Achillem, proficiſcentem deducere, & me de meliore nota, meáq; ſtudia omnia iam olim Reuerendiß. celſitudini ſuæ cognita, cõmendare.

Vale.

REVERENDISS. IN CHRISTO patri ac eidem optimo principi, domino Bernardo à Gleß, Epiſcopo Tridentino, Inuictiß. FERDINANDI, Pannoniæ ac Boëmiæ Regis &c. Cancellario ſummo, ſtudiorũ atq; ſtudioſorum omniũ incõparabili Patrono IO. Alexander Braſſicanus. S. D.

QVànquàm, optime Princeps, anxiè admodum metuã, futuros eſſe quoſdam, qui meam hanc exiguam lucubrationem, ne lectam quidem prius, abiecturi ſimul atq; damnaturi ſint, interea tamen bona ſpes animũ meum habet, non defuturos etiã æquioris iudicij homines, qui meum hunc honeſtiſſimum conatum ſint in meliorem partem interpretaturi: quippe nec ſuperuacaneum, nec inutilem laborem me ſuſcepiſſe, dum poſt ERASMVM Roterodamum, principem parœmiographum, uirum mihi ac uniuerſæ Germaniæ perpetuò colendũ, ſed qui & ipſe poſt alios prouerbia ſcripſerit, hæc quæ uides Adagiorum Symmicta digeſſi. Quòd ſi nõ uehementius ad iuuandam poſteritatem inuitarent, qui ut cum Poëta dicam, Φέρτεροί εισι νοῆσαί τε κρῖναί τε, quàm à ſcribendo deterrere conſueuerunt improbi & maleuoli, non

 uideo

uideo profectò quibus modis res literaria primũ creuerit, et in poſterum etiam à nobis conſeruari poßit, ita perpetuò cum omni ſcriptorum genere certaſſe deprehendo, & laudatos laudatores, & improbißimos quoſq; obtrectatores. At deorum immortalium *beneficio plus potuit* Mecœnatum *humanitas, quàm morbo non iudicio ſcripta aliena damnantium improbitas.* Quãobrem *optime* Præſul, *hæc adagiorum* Miſcellanea *tibi dicãtur, ut per ſe quidem exigua tui nominis auſpicio fiant ornatiora: ſiquidem hæc inſcriptio ſatis ſuperq; effecerit, ſi planè muſteam illam fœturã inuidiæ exemerit, atq; ſtudioſorum omnium gremio impoſuerit.* Quemadmodum *autem* Athenienſes *nauium proras* Palladijs *hoc eſt* Mineruæ *quibuſdam imagunculis exornabant, itidem & ego mediocrẽ illam* Lembum, *in quo* Adagia *noſtra prodire uolui, præſtantiſſimo omnium* Palladio, *nimirum inſigni nomine tuo præmuniui, atq; hæc omnia ſic probari cupio, ut perpetuò cum* Homero *dicam,*

Νῦν δ' εἴη ὃς τῆσδέ γ' ἀμείνονα μῆτιν ἐνίσποι
ἢ νέος ἠὲ παλαιός, ἐμοὶ δέ κεν ἀσμένῳ εἴη

Vale feliciß. *noſtri ſeculi* Epiſcoporum *præcipuum ornamentum, & me cum ſtudijs meis, uti cœpiſti, ſartum tectum habeto.* Viennæ Auſtriæ.
Anno à nato Chriſto
M. D. XXIX.
Menſe Martio.

C. Vrſini Velij Regij Hiſtoriographi, ad Iohannem Alexandrum Braßicanum ſuum Iureconſultum Epigramma.

Vſq; adeò docti nomen ueneraris ERASMI,
Vt ſtudio tractes pleraque ſcripta pari.
Magnam Chiliades laudem meruere, minorem
Sed nec Centuriæ promeruere tuæ.
Illi de pleno licuit depromere aceruo
Plurima, tu ex paruo multa quoq; annumeras.

F. Ioan. Camertis Ord. Minor. Sacræ Theologiæ Doctoris, in Ioan. Alexandri Braßicani Adagia, Epigramma.

Palladi culta placent, paruo ſint corpore quàmuis,
Præfertur fundis undique comptus ager:
Mole leo modicus Barris dominatur & Vrſis,
Imperat & Gryphis ales amica Ioui,
Vncia uel multo plumbo eſt precioſior auri.
Ingens Chryſippi uilis aceruus erat:
Marmoreum cumulum ſuperat ſplendore Pyropus,
Medorum ſyluas uincit odore roſa:
Braßica parua licet, uictus præbere ſalubres
Creditur, hinc Latijs grata fit eſca cibis.
Ne ſpernas igitur modicum, ſtudioſe, libellum.
Dulce ſub exiguo cortice nectar habet.

D. Ioannis Agricolæ, Philoſophi ac Medici, Ingoldſtadij Græcas literas docentis

Epigramma.

Commendant Medici dulciſsima Cymata paſsim,
Braſsica quæ celebri laude Catonis habet.
Dulcia Alexandri commendo ego ſcripta, palati
Delicias, animi uincit ubique cibus.

Ioannis Roſini.

Impiger Agreſtis ſegetes cum condidit almas,
Quas alij carpant ſæpe reliquit opes.
Quum bene maturas decerpſit uinitor uuas,
Quod legat aſt reliqui ponè ſecutus habet.
Culta per Aonidum magnus peruaſit Eraſmus,
Commoda quæ licuit ſumere ſumma tulit.
Hunc ſequitur ſtudio iuuenis commotus eodem,
Braſsica cui nomen delicioſa dedit.
Aurea, quis credat? reperit miracula rerum,
Quiſquis es hæc grato ſume uolens animo.

Antonij Melæ Wratiſlauienſis

Hendecaſyllabi.

Liber loquitur ad Lectorem.

Iuſti forma mihi deeſt libelli,
Id quod candide lector ipſe cernis,
Faſtidire tamen caue puſillum:
Immani precio puſilla ſi ſtant
Sæpe & grandia longius relinquunt,
Formæ damna breuis tibi undequaque

Conferta hiſtoria ſatis rependam.
Verum enim tibi uilior uidebor
Quòd non auia diligens pererrem
Muſarum loca, & ante trita nulli,
Quòd non inde petam mihi coronam,
Velarint prius unde docta nulli
Caſtæ tempora Phocidos puellæ:
Non hoc nomine, lector, exigendus
Sim prorſus, uel ego quid attuliſſe
Dicar in medium eruditionis
Illam non ego gloriam prehenſo,
Spes me ſollicitauit illa nunquàm
Aſſequi ſenis illius uerendi
Qui noſtri decus orbis eſt, Eraſmi
Spirantem effigiem, ſequi ſat umbram eſt,

In Adagia Io. Alexandri Braſſic. Iureconſulti, Fratris ſui Germani, Ioannes Ludouicus Braſſicanus.

Ceu grauidam bellis enauit ad Hellada Xerxes,
Inſtructas tot habens undiq; Chiliades.
Ceu perfodit Athon, Pontumq́; Athamantidos Helles
Pertranſituris aggere ſtrauit equis.
Sic modo ueliferas aduertit in Hellada naues,
Eruit & pulchras cultus ERASMVS *opes,*
Omnia perſcrutans loca latè, adytusq́; remotos
Immiſſo apperuit lumine ceu Barathrum.

Proinde ſibi hæc magnam peperit uictoria laudem,
Omnis io clara uoce triumphe canit.
Quin digitis cum uoce loquens applauſit Apollo,
Pierides teneras concrepuere manus.
Aſt iterum lætam geſtans Centurio uitem,
Venit Erichthonias depopulatus opes.
Non albis inuectus equis, ſellaq; curuli
Extructus, medium tranſit iter populi,
Sed parua, & plane contentus laude quieta,
Expetit in proprio plaudere poſſe ſinu.

FINIS.

Syneſius in Encomio Caluitij.

ARiſtoteles ſcribit prouerbia eſſe philoſophiæ poſt multam hominũ ſtragẽ amiſſæ quaſdam reliquias, quæ propter ſuum compendiũ & dexteritatem conſeruatæ ſint. Prouerbium autem eſt ſermo dignitatem habens, & tanqnàm è ſacrario philoſophiæ depromptum, eius antiquitatem referens.

Homerus,

ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν·
ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.

IOANNIS ALEXANDRI BRASSI-cani Iureconſulti Prouerbiorum Symmicta.

Agrωſtis in nido Corydi. I.

ΕΝ κορύδου κοίτῃ σκολιὴ κέκρυπται ἄγρωστις, id eſt, In Corydi nido intorta occultatur agrωſtis. Adagium extat apud innominatũ græcũ ſcriptorẽ, qui rem ruſticã uiginti luculentiſsimis libris abſoluit, libro ιε. τῶν περὶ γεωργίας ἐκλογῶν, ut ipſe inſcripſit, quo loco ex Neſtoris panacea tractat admirabilẽ quarũdã rerũ ſympatheiã & antipatheian,

καρκίνος προσενεχθείσης αὐτῷ πλύνου βοτάνης ἀποβάλλει τὰς χηλάς, νυκτερίδες κισσοῦ θυμιωμένου θνήσκουσι, γῦπες ἀπόλλυνται μύρου ὀσμῇ, ὄφις θνήσκει δρυὸς φύλλου ἐπιβληθέντος αὐτῷ, οὐ κινηθήσεται ὄφις πτεροῦ ἴβεως αὐτῷ ἐπιρριφέντος, ἔχις πληγεὶς ἅπαξ καλάμῳ, ναρκᾷ· πλεονάκις δὲ, ῥώννυται, τῇ ἐχίδνῃ φηγοῦ κλωνίον ἐὰν προσαγάγῃς πτήσσει, χελώνη ὄφεως φαγοῦσα νοσεῖ, ἐπιφαγοῦσα δὲ ὀρίγανον ὑγιαίνει, πελαργοὶ πλατάνου φύλλα ταῖς νεοττιαῖς ἐντιθέασι διὰ τὰς νυκτερίδας, χελιδόνες διὰ τὰς σίλφας σέλινον ἐντιθέασι, φάττη δάφνην, κίρκοι ἀγρίαν θρίδα

θριδακίνην, ἄρπαι κισσόν, κόρακες ἄγνον, ἔποπες ἀμίαντον, κορῶναι περιστερεῶνα τὴν βοτάνην, κίγχλαι μυρσίνην, πέρδιξ δὲ καλάμου φορβήν, ἐρωδιὸς καρκίνον, ἀετὸς καλλίτριχον, κόρυδοι ἄγρωστιν, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, ἐν κορύδου κοίτῃ σκολιὴ κέκρυπται ἄγρωστις. Hoc eſt, ut quàm ſimpliciſſimè latinè dici poteſt, Cancrum herbæ polypodio ſi quis contigerit cheles abijcit, Veſpertiliones ex incenſe hederæ ſuffumigatione moriuntur, Vultures intereunt ex odore unguentorũ, Serpens comeſtis in eum quercus folijs emoritur, Serpens ne commoueri quidem poterit ſi Ibis auis ala tactus ſit, Vipera ſemel percuſſa calamo, obtorpeſcit: ſæpius autem, ad ſeſe ipſam redit et conualeſcit, Viperæ ſi ramum ex fago arbore adhibeas, metu exanimatur, Teſtudo ſi ſerpentem ederit ægrotat: Rurſus ſi Origanum ederit, conualeſcit, Ciconiæ platani folijs pullos præmuniunt aduerſus veſpertiliones, Hirundines aduerſus Silphas ex Cantharidum genere apio utuntur, Palumbes lauro, Accipitres ſyluestri lactuca, Harpe aues hedera, Corui agno ſiue amerina, Vpupæ amianto, Cornices periſteream quam uerbenam uocant. Cinchle auis quam monachellam dicunt Myrto, Perdix calami pabulo, Herodius ſiue ardea cancro, Aquila Calitricho, Corydi Agroſti. Vnde etiam Prouerbium deſumptum eſt,

In Corydi nido intorta occultatur Agrœſtis.

Eiuſmodi peculiaria animãtium remedia cõmemorans & Plutarchus in cõmentario, utrum prudentiora ſint

marina

marina an terreſtria, & Ariſtotel. de hiſtoria animal. libro 9. cap. 6. Plinius itē libro 8. cap. 27. Adagij uſus eſt, ſi quando ſignificamus nobis non deeſſe tacita quædam & paucis cognita præſidia, quemadmodum Corydus auicula Agrωſti, quam Theodorus & Hermolaus gramen uertunt, occulto quodam aduerſus ea quæ nocere poſſint amuleto utitur. Quòd ſi quis dixerit nos plane actum agere, qui poſt alios Adagia ſcribamus, is interea non obliuiſcatur, & in Corydi nido agrωſtin eſſe reconditam, hoc eſt, neque nobis ex bonorum autorum penu deeſſe iuſtum ſpicilegium, ex quo non aſpernandam prouerbiorum meſſem concinnare poſſimus.

Iupiter plue mel. II.

G*Alenus medicus libro tertio* περὶ τροφῶν δυνάμεως, *id eſt, de poteſtate nutrimentorum, ſcribit æſtatis tempore, ſi quando inſignis copia mellis paſſim in uirgultis ac arborū folijs inueniretur, Ruſticos exclamare conſueuiſſe,* ὦ ζεὺς βρέχε μέλι, *O Iupiter plue mel, quo uerbo commode uti conueniet, quando omnia fauſta & felicia precamur. Angelus Politianus libro I. epiſtolarum ad Picum, diuerſum citat ex Tragœdia quapiam,* ὦ ζεὺς βρέξον τὰς περιστάσεις, *O Iupiter plue calamitates. Sic exclamamus dum ob rei indignitatem, etiam pernicioſis uotis utimur, ita quòd Plato in dialogo, qui inſcribitur Alcibiades ſecūdus, putat eſſe ꝓbi Poëtæ uerſiculos illos,*

ζεῦ

Ζεῦ βασιλεῦ τὰ μὲν ἐσθλὰ καὶ εὐχομένοις καὶ
ἀνεύκτοις (κοις.
ἄμμι δίδου, τὰ δὲ λυγρὰ καὶ εὐχομένων ἀπερύ=

Hoc eſt, Rex Iupiter, optima quidem nobis & uouentibus & non uouentibus tribue:

Cæterum perniciosa petentibus etiam quàm longiſsime iubeas abeſſe.

Candidatus Cæſaris III.

C*Andidati Cæſaris elegãti prouerbio dicuntur qui negligentius aliquid petunt, tãquàm minime ambiẽtes, quod principum explorata benignitate, certo ſciunt ipſis obuenturum eſſe. Quintil. in 6. Iungitur inquit amphibolia ſimilitudo, ut A. Galba qui pilam negligenter petenti. ſic, inquit, petis tanq̃ Cæſaris cãdidatus. Nã illud petis ambiguum eſt, Securitas ſimilis. Cæſaris autẽ candidati ut Sueto. etiam in Auguſto meminit, propterea negligentius petebant, ꝙ ſciebant principum commendationem non fruſtra futuram: hoc Adagium ingenuè fateor me decerpſiſſe ex Annotationibus priorib. in Pandectas doctiſsimi & nunq̃ ſatis laudati uiri Gulielmi Budæi. Eiuſmodi candidatorum plena nunc eſt aula, qui tum maxime munus aliquod ambiunt, quando negligentius hoc animaduertere putantur, quemadmodum et Cicero apud Gellium libro 12. cap. 12. putabat eſſe prudentis & cauti patrisfamilias, quod emere uellet, empturum ſeſe negare propter competitores emptionis.*

Areopa

Areopagita ſubticentior. IIII.

ET *hoc ex Alciphronis epiſtolis Budæus animaduertit* ἀρεοπαγίτου σιγανώτερος, *id eſt, Areopagita taciturnior, de homine dictum qui arcanũ optime nouit continere et linguæ ſuæ imperitare, cui contrarium eſt hoc hominum genus quod apud Comicos rimarum plenum eſt, & crebrius perlucet q̃ cribrum. De Areopagitarum integritate ſimul ac autoritate, multa ſcribit Iſocrates in Areopagitico & Lucianus in Anacharſide.*

Manus in Aetolis, mens autem in Clopidis. V.

ARiſtophanes *in Comœdia cui titul.* ἱππεῖς, τὼ χεῖρ' ἐν αἰτωλοῖς ὁ νοῦς δ' ἐν κλωπιδῶν, *quod de Cleone dicitur, in omnes illos torqueri poteſt, qui nunq̃ ceſſant uel à petendo, uel ſi hoc parum ſucceſſerit ab alienis rebus ſublegendis. Poëta germana ſua feſtiuitate Aetolos ab* αἰτεῖν, *id eſt, ab aßidue & importune petendo deriuauit, quanq̃ etiam Athenæus* τὸ κλυπάζειν καὶ ἁρπάσαι *libro 6. Dipnoſoph. dicat eſſe Aetolicum. Cæterũ cum Cropidæ populus ſit ex Leontide tribu, Poëta ualde q̃ eleganter* ρ *in* λ *commutauit, ut* κλοπὴν, *id eſt, furtum exprimeret, cuius perpetuò reum agit Cleonem; meminit adagij & Plutar. in libello de Curioſitate.*

Inter

Inter meros lepores. VI.

ARiſtophanes in comœdia cui titul. σφῆκες, ἐν πᾶσι λαγῴοις, id eſt, tantum in leporibus, Interpres exponit, & Suidas etiam cum Heſychio meminit, ἐν κρέασι λαγῶν, ἐν ἀγαθοῖς πᾶσι, ἐν τρυφῇ, In media leporū carne, hoc eſt, in uarijs cōmo ditatibus atq; delicijs. Quis enim ignorat ex Martiali poëta lib. 5. atq; Plinio lib. 28. cap. 19. leporem in cibis ſumptum, gratiam corporis in ſeptem dies cō ſeruare? Lampridius ſcribit poëtam quendam in Alexandrum Seuerum ita ſcripſiſſe,

Pulchrum ꝙ uides eſſe noſtrum regem
Quem Syrum ſua detulit propago,
Venatus facit & lepus comeſus
Ex quo continuum capit leporem.

Glöſſaſpides. VII.

Γλωσσάσπιδες apud Heſychium prouerbio dicū tur homines effrenis oris & qui lingua uice ſcuti utantur, quo nomine male audit grex mulierū. Heraclitus in epiſtola ad Hermodorum ſcribit, Epheſios τὰ ὅπλα ἐν ταῖς γλώτταις ἔχειν, hoc eſt, uniuerſam armaturam ſuam in lingua habere. Ego certe linguam tum primûm optimam armaturam eſſe crediderim, quando uinculis quibuſdam ex imo pectore gubernabitur, ut Gellius admonet libro 1. cap. 15.

Aſteropæus. VIII.

QVoniam Homerus Poëta Iliad. libro φ. Heroëm Aſteropæum ſcribit ambidextrum fuiſ ſe, nem

ſe, nempe qui ſiniſtra tam expeditè atquè dextra manu uteretur, ſic dicens,

ἥρως ἀστεροπαῖος ἐπεὶ περιδέξιος ἦεν

cuius rei meminit & Galenus medicus libro ſeptimo commentariorum in Aphoriſmos Hippocratis, aphoriſ. 43. factum eſt ut qui ad multas res agendas expedito & prompto ingenio eſſent, Aſteropæi dicerentur. Athenæus libro I. deipnoſophiſtῶn, ſcribit Marcũ Antoninum Imperatorem, quod is in utriusq; linguæ cognitione fuerit ex æquo conſpiciendus, Aſteropæum quẽdam dici potuiſſe: hoc idem Libanius Sophiſta Montio Conſuli tribuit in exordio argumentorum in Demoſthenem.

Non uerbis, at factis ſpectari uult Græcia. IX.

Svidas citat prouerbium aduerſus inſolentiores ardeliones, qui uerbis etiam cœlum territant, cæterum ubi ſit ad rẽ ipſam accedendũ, imbelles & ignaui reperiuntur, οὐ λόγων ἀγορὰ δεῖται ἑλλάδος ἀλλ' ἔργων, quanquàm Liuius Decad. I. lib. 8. Græcos magis lingua quàm factis ſtrenuos eſſe ſcribat.

Filius mihi ſit Tritogenes non Tritogenia. X.

Svidas ſcribit eſſe prouerbiale παῖς μοι τριτογενὴς εἴη, μὴ τριτογένεια, Opto filium potius Tritogenem quàm Tritogeniam, quod Minerua quam uirilem exiſtimamus, maſculos pueros exhibeat, nec aliud addit. Adagij uſus eſt, quoties rem parui impendij

præferimus

præferimus ijs quæ immodicis ſumptibus redimenda ſint. Siquidem puellæ perpetuò, ut græci uocant πολυδάπανοι ſunt, hoc eſt, grauiore ſumptu educantur, quod & Megadorus ille Plautinus enumerata omni muliebri ſupellectile teſtatur. Plautus in Epidico dicit mulieres eſſe totis fundis exornatas. Columella in præfation. lib. 12. grauiter damnat ueſtes muliebres totis cenſib. redemptas. Sic Ouid. in 3. de arte. Quis pudor eſt, cenſus corpore ferre ſuos? Viri, ſi tamen eſſe uoluerint quod dicuntur, cũ immodico cultu non indigeant, mediocribus etiam impendijs educantur.

πλώειν XI.

ARtemidorus libro Oneirocriticῶn. β. cap. δ. πλώειν γὰρ καὶ τὸ ἐλέγχειν ἔλεγον οἱ παλαιοί, *id eſt, lauare ueteres coarguere dixerunt, & ibidem eius rei teſtem Menandrum Comicum citat,*

τὸν πατέρα καὶ σε, τούς τε σοὺς ἐγὼ πλωυῶ, ἀντὶ τοῦ ἐλέγξω: *meminit & Iulius Pollux lib. 7. cap. II.* καὶ τὸ λοιδορεῖν πλώειν καὶ πλωόν με ποιεῖς ἡ κωμῳδία φησί. *Is loquẽdi mos et hodie germaniſmo quodã elegãtiſ. uſurpatur. Siquidẽ lauare dicunt, dum quod in aliquo reprehendendum ſit aperte commonſtrant.*

αὐξωνεύεσθαι. XII.

STephanus in dictione αὐξωνία *quæ ciuitas eſt Magneſiæ, ſcribit* αὐξωνεύεσθαι *prouerbio dici,*

uanos

uanos accuſatores & ſycophantas. Aexones enim ut idem inquit βλάσφημοι ⁊ συκοφάνται κωμῳδοῦνται. Harpocration in dictionario decem Oratorum, dictione αἰξωνεῖς ſcribit hoc adagio Menandrum & Platonem Comicos eſſe uſos.

βεργαΐζειν. XIII.

STephanus in dictione βέργη, ſcribit βεργαΐζειν prouerbio dici, μηδὲν ἀληθὲς λέγειν, id eſt, nihil dicere quod uerum ſit, adagio ab Amiphane Comico Bergæo nato, qui prorſus incredibilia & uana quædam ſcripſerit.

Aſſon eas ut citius ad exitij terminos peruenias. XIIII.

VErſiculus eſt Homericus Iliad. lib. ζ et υ ἆσσον ἴθ᾽ ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι, qui germana poëtæ ſententia cõſeruata ſic redditur, Propius accede, ut celerius exitij terminos attingas. Cæterũ cum Aſſos, maritima Lyciæ ciuitas, in edito ſita ſit promõtorio, ita ut parum tutum ſit accedere, Stratonicus Citharifta ut Strabo lib. 13 Geograph. ſcribit (quànquam hoc Nicoſtrato Citharœdo Stephanus tribuat) feſtiuiſs. ioco dicebat ἆσσον ἴθ᾽ ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι. Adagij uſus erit, quoties à rebus ijs quæ non abſq; periculo comparari poſſunt, deterremus. Quemadmodum ſi quis à corruptis ſodalitijs, certiſſima adoleſcentum pernicie, dehortari

D. Ioannis Agricolæ, Philoſophi ac Medici, Ingoldſtadij Græcas literas docentis
Epigramma.

Commendant Medici dulciſſima Cymata paſſim,
Braſſica quæ celebri laude Catonis habet.
Dulcia Alexandri commendo ego ſcripta, palati
Delicias, animi uincit ubique cibus.

Ioannis Roſini.

Impiger Agreſtis ſegetes cum condidit almas,
Quas alij carpant ſæpe reliquit opes.
Quum bene maturas decerpſit uinitor uuas,
Quod legat aſt reliqui ponè ſecutus habet.
Culta per Aonidum magnus peruaſit Eraſmus,
Commoda quæ licuit ſumere ſumma tulit.
Hunc ſequitur ſtudio iuuenis commotus eodem,
Braſſica cui nomen delicioſa dedit.
Aurea, quis credat? reperit miracula rerum,
Quiſquis es hæc grato ſume uolens animo.

Antonij Melæ Wratiſlauienſis

Hendecaſyllabi.
Liber loquitur ad Lectorem.

Iuſti forma mihi deeſt libelli,
Id quod candide lector ipſe cernis,
Faſtidire tamen caue puſillum:
Immani precio puſilla ſi ſtant
Sæpe & grandia longius relinquunt,
Formæ damna breuis tibi undequaque

Conferta

Conſerta hiſtoria ſatis rependam.
Verum enim tibi uilior uidebor
Quòd non auia diligens pererrem
Muſarum loca, & ante trita nulli,
Quòd non inde petam mihi coronam,
Velarint prius unde docta nulli
Caſtæ tempora Phocidos puellæ:
Non hoc nomine, lector, exigendus
Sim prorſus, uel ego quid attuliſſe
Dicar in medium eruditionis
Illam non ego gloriam prehenſo,
Spes me ſollicitauit illa nunquàm
Aſſequi ſenis illius uerendi
Qui noſtri decus orbis eſt, Eraſmi
Spirantem effigiem, ſequi ſat umbram eſt,

In Adagia Io. Alexandri Braſſic. Iureconſulti, Fratris ſui Germani, Ioannes Ludouicus Braſſicanus.

Ceu grauidam bellis enauit ad Hellada Xerxes,
Inſtructas tot habens undiq; Chiliades.
Ceu perfodit Athon, Pontumq́; Athamantidos Helles
Pertranſituris aggere ſtrauit equis.
Sic modo uelíferas aduertit in Hellada naues,
Eruit & pulchras cultus ERASMVS *opes,*
Omnia perſcrutans loca latè, adytusq́; remotos
Immiſſo apperuit lumine ceu Barathrum.

Proinde ſibi hæc magnam peperit uictoria laudem,
Omnis io clara uoce triumphe canit.
Quin digitis cum uoce loquens applauſit Apollo,
Pierides teneras concrepuere manus.
Aſt iterum lætam geſtans Centurio uitem,
Venit Erichthonias depopulatus opes.
Non albis inuectus equis, ſellaq; curuli
Extructus, medium tranſit iter populi,
Sed parua, & plane contentus laude quieta,
Expetit in proprio plaudere poſſe ſinu.

FINIS.

Syneſius in Encomio Caluitij.

ARiſtoteles ſcribit prouerbia eſſe philoſophiæ poſt multam hominũ ſtragẽ amiſſæ quaſdam reliquias, quæ propter ſuum compendiũ & dexteritatem conſeruatæ ſint. Prouerbium autem eſt ſermo dignitatem habens, & tanquàm è ſacrario philoſophiæ depromptum, eius antiquitatem referens.

Homerus,

ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν·
ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.

IOANNIS

ALEXANDRI BRASSIcani Iureconſulti Prouerbiorum Symmicta.

Agrωſtis in nido Corydi. I.

EN κορύδου κοίτῃ σκολιῇ κέκρυπται ἄγρωστις, id eſt, In Corydi nido intorta occultatur agrωſtis. Adagium extat apud innominatũ græcũ ſcriptorẽ, qui rem ruſticã uiginti luculentiſsimis libris abſoluit, libro ιε. τῶν περὶ γεωργίας ἐκλογῶν, ut ipſe inſcripſit, quo loco ex Neſtoris panacea tractat admirabilẽ quarũdã rerũ ſympatheiã & antipatheian,

καρκίνος προσενεχθείσης αὐτῷ πλυκέδου βοτάνης ἀποβάλλει τὰς χηλάς, νυκτερίδες κισσοῦ θυμιωμένου θνήσκουσι, γύπες ἀπόλλυνται μύρου ὀσμῇ, ὄφις θνήσκει δρυὸς φύλλου ἐπιβληθέντος αὐτῷ, οὐ κινηθήσεται ὄφις πτεροῦ ἴβεως αὐτῷ ἐπιρριφέντος, ἔχις πληγεὶς ἅπαξ καλάμῳ, ναρκᾷ· πλεονάκις δὲ, ῥώννυται, τὴν ἐχίδναν φηγοῦ κλωνίον ἐὰν προσαγάγῃς πίπτει, χελώνη ὄφεως φαγοῦσα νοσεῖ, ἐπιφαγοῦσα δὲ ὀρίγανον ὑγιαίνει, πελαργοὶ πλατάνου φύλλα ταῖς νεοττίαις ἐντιθέασι διὰ τὰς νυκτερίδας, χελιδόνες διὰ τὰς σίλφας σέλινον ἐντιθέασι, φάτται δάφνην, κίρκοι ἀγρίαν

θρίδα

θριδακίνην, ἅρπαι κισσόν, κόρακες ἄγνον, ἔποπες ἀμΐαντον, κορῶναι περιστερεῶνα τὸν ὕπτιον, κίγχλα μΰρσίνην, πέρδιξ καλάμου φορβήν, ἐρωδιὸς καρκῖνον, ἀετὸς καλλίτριχον, κόρυδοι ἄγρωστιν, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, ἐν κορύδου κοίτῃ σκολιὴ κέκρυπται ἄγρωστις. *Hoc eſt, ut quàm ſimpliciſsimè latinè dici poteſt, Cancrum herba polypodio ſi quis contigerit chelas abijcit, Veſpertiliones ex incenſæ hederæ ſuffumigatione moriuntur, Vultures intereunt ex odore unguentorũ, Serpens coniectis in eum quernis folijs emoritur, Serpens ne commoueri quidem poterit ſi Ibis auis ala tactus ſit, Vipera ſemel percuſſa calamo, obtorpeſcit: ſæpius autem, ad ſeſe ipſam redit et conualeſcit, Viperæ ſi ramum ex fago arbore adhibeas, metu exanimatur, Teſtudo ſi ſerpentem ederit ægrotat: Rurſus ſi Origanum ederit, conualeſcit, Ciconiæ platani folijs pullos præmuniunt aduerſus ueſpertiliones, Hirundines aduerſus Silphas ex Cantharidum genere apio utuntur, Palumbes lauro, Accipitres ſylueſtri lactuca, Harpæ aues hædera, Corui agno ſiue amerina, Vpupæ amianto, Cornices periſtereωne quem rectum uocant. Cinchla auis quam motacillam dicunt Myrto, Perdix calami pabulo, Herodius ſiue ardea cancro, Aquila Callitricho, Corydi Agrωſti. Vnde etiam Prouerbium deſumptum eſt,*

In Corydi nido intorta occultatur Agrωſtis.

Eiuſmodi peculiaria animãtium remedia cõmemorans & Plutarchus in cõmentario, utrum prudentiora ſint

marina

marina an terreſtria, & Ariſtotel. de hiſtoria animal. libro 9. cap. 6. Plinius itẽ libro 8. cap. 27. Adagij uſus eſt, ſi quando ſignificamus nobis non deeſſe tacita quædam & paucis cognita præſidia, quemadmodum Corydus auicula Agrωſti, quam Theodorus & Hermolaus gramen uertunt, occulto quodam aduerſus ea quæ nocere poßint amuleto utitur. Quòd ſi quis dixerit nos plane actum agere, qui poſt alios Adagia ſcribamus, is interea non obliuiſcatur, & in Corydi nido agrωſtin eſſe reconditam, hoc eſt, neque nobis ex bonorum autorum penu deeſſe iuſtum ſpicilegium, ex quo non aſpernandam prouerbiorum meſſem concinnare poßimus.

Iupiter plue mel. II.

GAlenus medicus libro tertio περὶ τροφῶν δυνάμεως, id eſt, de poteſtate nutrimentorum, ſcribit æſtatis tempore, ſi quando inſignis copia mellis paßim in uirgultis ac arborũ folijs inueniretur, Ruſticos exclamare conſueuiſſe, ὦ ζεὺς βρέχε μέλι, O Iupiter plue mel, quo uerbo commode uti conueniet, quando omnia fauſta & felicia precamur. Angelus Politianus libro I. epiſtolarum ad Picum, diuerſum citat ex Tragœdia quapiam, ὦ ζεὺς βρέξον τὰς πειςάσεις, O Iupiter plue calamitates. Sic exclamamus dum ob rei indignitatem, etiam pernicioſis uotis utimur, ita quòd Plato in dialogo, qui inſcribitur Alcibiades ſecũdus, putat eſſe pbi Poëtæ uerſiculos illos,

ζεῦ

Ζεῦ βασιλεῦ τὰ μὲν ἐσθλὰ καὶ εὐχομένοις καὶ
ἀνεύκτοις (κοις.
ἄμμι δίδου, τὰ δὲ λυγρὰ καὶ εὐχομένων ἀπερύ=
Hoc eſt, Rex Iupiter, *optima quidem nobis & uo-uentibus & non uouentibus tribue:*

Cæterum pernicioſa petentibus etiam quàm lon-giſsime iubeas abeſſe.

Candidatus Cæſaris III.

C*Andidati Cæſaris elegãti prouerbio dicuntur qui negligentius aliquid petunt, tãquàm mini me ambiẽtes, quod principum explorata benignitate, certo ſciunt ipſis obuenturum eſſe. Quintil. in 6. Iun gitur inquit amphiboliæ ſimilitudo, ut A. Galba qui pilam negligenter petenti. ſic, inquit, petis tanq̃ Cæ-ſaris cãdidatus. Nã illud petis ambiguum eſt, Securi-tas ſimilis. Cæſaris autẽ candidati ut Sueto. etiam in Auguſto meminit, propterea negligentius petebant, q̃ ſciebant principum commendationem non fruſtra futuram: hoc Adagium ingenuè fateor me decerpſiſ-ſe ex Annotationibus priorib. in Pandectas doctiſsimi & nunq̃ ſatis laudati uiri Gulielmi Budæi. Eiuſmodi candidatorum plena nunc eſt aula, qui tum maxime munus aliquod ambiunt, quando negligentius hoc ani maduertere putantur, quemadmodum et Cicero apud Gellium libro 12. cap. 12. putabat eſſe prudentis & cauti patris familias, quod emere uellet, empturum ſeſe negare propter competitores emptionis.*

Areópa

Areopagita ſubticentior. IIII.

ET hoc ex Alciphronis epiſtolis Budæus animaduertit ἀρεοπαγίτου σιγανώτερος, id eſt, Areopagita taciturnior, de homine dictum qui arcanũ optime nouit continere et linguæ ſuæ imperitare, cui contrarium eſt hoc hominum genus quod apud Comicos rimarum plenum eſt, & crebrius perlucet q̃ cribrum. De Areopagitarum integritate ſimul ac autoritate, multa ſcribit Iſocrates in Areopagitico & Lucianus in Anacharſide.

Manus in Aetolis, mens autem in Clopidis. V.

ARiſtophanes in Comœdia cui titul. ἱππεῖς, τὼ χεῖρ᾽ ἐν αἰτωλοῖς ὁ νοῦς δ᾽ ἐν κλωπιδῶν, quod de Cleone dicitur, in omnes illos torqueri poteſt, qui nunq̃ ceſſant uel à petendo, uel ſi hoc parum ſucceſſerit ab alienis rebus ſublegendis. Poëta germana ſua feſtiuitate Aetolos ab αἰτεῖν, id eſt, ab aßidue & importune petendo deriuauit, quanq̃ etiam Athenæus τὸ κλυπᾶσθαι καὶ ἁρπάσαι libro 6. Dipnoſoph. dicat eſſe Aetolicum. Cæterũ cum Cropidæ populus ſit ex Leontide tribu, Poëta ualde q̃ eleganter ρ in λ commutauit, ut κλοπὴν, id eſt, furtum exprimeret, cuius perpetuò reum agit Cleonem; meminit adagij & Plutar. in libello de Curioſitate.

Inter

Inter meros lepores. VI.

ARiſtophanes in comœdia cui titul. σφῆκες, ἐν πᾶσι λαγώοις, id eſt, tantum in leporibus, Interpres exponit, & Suidas etiam cum Heſychio meminit, ἐν κρέασι λαγῶν, ἐν ἀγαθοῖς πᾶσι, ἐν τρυφῇ, In media leporũ carne, hoc eſt, in uarijs cõmoditatibus atq; delicijs. Quis enim ignorat ex Martiali poëta lib. 5. atq; Plinio lib. 28. cap. 19. leporem in cibis ſumptum, gratiam corporis in ſeptem dies cõſeruare? Lampridius ſcribit poëtam quendam in Alexandrum Seuerum ita ſcripſiſſe,

Pulchrum ꝙ uides eſſe noſtrum regem
Quem Syrum ſua detulit propago,
Venatus facit & lepus comeſus
Ex quo continuum capit leporem.

Glòſſaſpides. VII.

ΓΛωσσάσπιδες apud Heſychium prouerbio dicũtur homines effrenis oris & qui lingua uice ſcuti utantur, quo nomine male audit grex mulierũ. Heraclitus in epiſtola ad Hermodorum ſcribit, Epheſios τὰ ὅπλα ἐν ταῖς γλώτταις ἔχειν, hoc eſt, uniuerſam armaturam ſuam in lingua habere. Ego certe linguam tum primûm optimam armaturam eſſe crediderim, quando uinculis quibuſdam ex imo pectore gubernabitur, ut Gellius admonet libro 1. cap. 15.

Aſteropæus. VIII.

QVoniam Homerus Poëta Iliad. libro φ. Heroëm Aſteropæum ſcribit ambidextrum fuiſſe, nem

ſe, nempe qui ſiniſtra tam expeditè atquè dextra manu uteretur, ſic dicens,

ἥρως ἀστεροπαῖος ἐπεὶ περιδέξιος ἦεν

cuius rei meminit & Galenus medicus libro ſeptimo commentariorum in Aphoriſmos Hippocratis, aphoriſ. 43. factum eſt ut qui ad multas res agendas expedito & prompto ingenio eſſent, Aſteropæi dicerentur. Athenæus libro I. deipnoſophiſtῶn, ſcribit Marcū Antoninum Imperatorem, quòd is in utriusque linguæ cognitione fuerit ex æquo conſpiciendus, Aſteropæum quēdam dici potuiſſe: hoc idem Libanius Sophiſta Montio Conſuli tribuit in exordio argumentorum in Demoſthenem.

Non uerbis, at factis ſpectari uult Græcia. IX.

SVidas citat prouerbium aduerſus inſolentiores ardeliones, qui uerbis etiam cœlum territant, cæterum ubi ſit ad rē ipſam accedendū, imbelles & ignaui reperiuntur, οὐ λόγων ἀγορὰ δ᾽ ἔστιν ἑλλάδος ἀλλ᾽ ἔργων, quanquàm Liuius Decad. 1. lib. 8. Græcos magis lingua quàm factis ſtrenuos eſſe ſcribat.

Filius mihi ſit Tritogenes non Tritogenia. X.

SVidas ſcribit eſſe prouerbiale παῖς μοι τριτογενὴς εἴη, μὴ τριτογένεια, Opto filium potius Tritogenem quàm Tritogeniam, quòd Minerua quam uirilem exiſtimamus, maſculos pueros exhibeat, nec aliud addit. Adagij uſus eſt, quoties rem parui impendij

præferimus

præferimus ijs quæ immodicis ſumptibus redimenda ſint. Siquidem puellæ perpetuò, ut græci uocant πολυδάπανοι ſunt, hoc eſt. grauiore ſumptu educantur, quod & Megadorus ille Plautinus enumerata omni muliebri ſupellectile teſtatur. Plautus *in* Epidico *dicit mulieres eſſe totis fundis exornatas.* Columella *in præfation. lib. 12. grauiter damnat ueſtes muliebres totis cenſib. redemptas. Sic* Ouid. *in 3. de arte. Quis pudor eſt, cenſus corpore ferre ſuos? Viri, ſi tamen eſſe uoluerint quod dicuntur, cū immodico cultu non indigeant, mediocribus etiam impendijs educantur.*

πλώνειν XI.

ARtemidorus *libro* Oneirocriticῶn. β. *cap.* δ. πλώνειν γὰρ καὶ τὸ ἐλέγχειν ἔλεγον οἱ παλαιοί, *id eſt, lauare ueteres coarguere dixerunt, & ibidem eius rei teſtem* Menandrum Comicum *citat,*

τὸν πατέρα καὶ σε, τούς τε σοὺς ἐγὼ πλυνῶ, ἀντὶ τοῦ ἐλέγξω: *meminit &* Iulius Pollux *lib. 7. cap.* 11. καὶ τὸ λοιδορεῖν πλύνειν καὶ πλυνόν με ποιεῖς ἡ κωμῳδία φησί. *Is loquēdi mos et hodie germaniſmo quodā elegātiſ. uſurpatur. Siquidē lauare dicunt, dum quod in aliquo reprehendendum ſit aperte commonſtrant.*

αἰξωνεύεσθαι. XII.

STephanus *in dictione* αἰξωνία *quæ ciuitas eſt* Magneſiæ, *ſcribit* αἰξωνεύεσθαι *prouerbio dici,*

uanos

uanos accuſatores & ſycophantas. Acxones enim ut idem inquit βλάσφημοι ἢ συκοφάντῃ κωμῳδοῦνται. *Harpocration in dictionario decem Oratorum, dictione* ἀξωνεῖς *ſcribit hoc adagio Menandrum & Platonem Comicos eſſe uſos.*

βεργαΐζειν. XIII.

STephanus in dictione Βέργη, *ſcribit* βεργαΐζειν *prouerbio dici,* μηδὲν ἀληθὲς λέγειν, *id eſt, nihil dicere quod uerum ſit, adagio ab Antiphane Comico Bergæo nato, qui prorſus incredibilia & uana quædam ſcripſerit.*

Aſſon eas ut citius ad exitij terminos peruenias. XIIII.

VErſiculus eſt Homericus Iliad. lib. ζ et υ ἆσσον ἴθ᾽ ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι, *qui germana poëtæ ſententia cõſeruata ſic redditur, Propius accede, ut celerius exitij terminos attingas. Cæterũ cum Aſſos, maritima Lyciæ ciuitas, in edito ſita ſit promõtorio, ita ut parum tutum ſit accedere, Stratonicus Citharista ut Strabo lib. 13 Geograph. ſcribit (quànquam hoc Nicoſtrato Citharœdo Stephanus tribuat) feſtiuiß. ioco dicebat* ἆσσον ἴθ᾽ ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι. *Adagij uſus erit, quoties à rebus ijs quæ non abſq; periculo comparari poſſunt, deterremus. Quemadmodum ſi quis à corruptis ſodalitijs, certißima adoleſcentum pernicie, dehortari*

uellet, diceret ἄσσον ἴθι &c.

Theſſalus miſſus. XV.

PAuſanias in Græcia Attica, Theſſalū miſſum, egregie lautum cibū ita dictum fuiſſe ſcribit, quod & Athenæus probat lib. Λ. Dipno. εὐτράπεζοι δ᾽ εἰσὶν οὕτως οἱ θετταλοί, καθὰ καὶ ἔριφος φησὶν ἐν πελταστῇ οὕτως, id eſt, In menſis inſtruēdis ualde quàm operoſi fuerunt Theſſali, unde & Eriphus Comicus in peltaſte ſic inquit,

τὰ δ᾽ οὐ κόρινθος οὔτε λαῒς ὦ σύρε
οὐδ᾽ εὐτραπέζων θετταλῶν ξένων τροφαί,

Illa uerò non Corinthus, non Laïs ò Syre
Neque item lautorum Theſſalorum hoſpitū alimēta.
Idem Athenæus libro ιδ. Deipnoſophiſtῶn, Theſſalos τῶν ἑλλήνων πολυτελεστάτους uocat.

Animus apud Cauponem. XVI.

ATheneus libro 10. Deipnoſoph. ex Platonis Phaone citat, ἐν τῷ καπήλῳ νοῦς, Animus apud Cauponem. Non diſſimili forma loquendi dixit Teren. Animus eſt in patinis, de potoribus qui nulli rei nati ſunt, quàm uino ac frugibus perdēdis, quos Baſilius magnus in Commentariolo ad Nepotes, nihil niſi, ut ipſe ait, τοὺς μαγείρους ἐπινοοῦντες, id eſt, Coquos mente agitantes, grauiſſime coarguit.

βιβλιαίγιοθ☉. XVII.

AVtor magni Etymologici ſcribit Andreā medicum ab Eratoſthene, quòd eius libros furtim exſcripſerat, βιβλιαίγιοθον fuiſſe dictum, alluſione prouerbialis cognomenti ſumpta ab Aegiſtho qui Clytemneſtrā Agamemnonis corruperat. Hoc cognomentum illi præcipue merentur qui aliorum ſcripta ſibi uendicant, ſuoq; nomine paßim inuulgant. Ridiculum profectò hominum genus & ingenij planè obnoxij, quod Plinius ait: qd' mauult in furto deprehendi, quàm mutuum reddere. Demetrius Grammaticus Adramyttenus cognomento, dictus fuit Ixion, quòd Euripidis tragœdiam, quæ inſcribitur Ixion clam ſublegiſſet & ſibi adſcripſiſſet: quanquàm Laërtius, Suidas, & Athenæus, ita quoque cognominatū fuiſſe ſcribant, q; in Alexandria Iunonis ſtatuæ argentea quædā ornamenta detraxiſſet, ſiue q; Ixionis exēplo parū gratus fuerit in Ariſtarchū præceptorē.

Turbine uerſatilior. XVIII.

SVidas ex Ariſtophane citat, qui dixerit, βέμβικ᾽ οὐδὲν διαφέρειν δεῖ, ἀντὶ τοῦ εὐκίνητον, καὶ εὔστροφον εἶναι δεῖ, id eſt, oportet nihil à turbine ſiue trocho differre, pro eo quod eſt deſultorium, agilem, & uerſatilem eſſe oportere, βέμβιξ enim turbo dicitur tanquàm πέμπιξ, παρὰ τὸ πέμπεσθαι καὶ ἐλαύνεσθαι, ut interpres Sophoclis inquit. Ariſtophanis interpres in Veſpis ita ſcribit, βέμβιξ γάρ

ἐστὶν ὁ ξύλινος στρόμβος ἢ ἐργαλεῖον, ὃν μάστιγι στρέφουσιν οἱ παῖδες, *unde etiam* βεμβικιᾶν τὸ περιστρέφεσθαι. *Sic in græco epigrammate Callimachi,* οἱ δ' ἄρ' ὑπὸ πληγῇσι θοὰς βέμβικας ἔχοντες ἔστρεφον εὐρείῃ παῖδες ἐνὶ τριόδῳ.
Plautus dixit, uerſutior rota figulari. Turbinis expeditā agilitatē elegātiß. deſcribit. Ver. lib. 7 Aeneid.

Ceu quondam torto uolitans ſub uerbere turbo,
Quem pueri magno in gyro uacua atria circum
Intenti ludo exercent, ille actus habena
Curuatis fertur ſpatijs, ſtupet inſcia turba
Impubiſq; manus, mirata uolubile buxum
Dant animos plagæ &c:

Nil niſi potantes. XIX.

Athenæus libro γ. Deipnoſoph. Archeſtrati nobiliß. uerſiculum in potores citat,
οἳ πίνουσι μόνον, βατράχων τρόπον, οὐδὲν ἔδοντες, *id eſt, qui ranarum more tantum bibunt, nihil autem comedunt. Apud eundem Athenæum lib. 10. ex ſententia Demetrij, qui cognomento Chalceus dictus,* συμποσίου ναῦται *dicuntur, hoc eſt, Nautæ ſympoſij, qui poculorum propinatione, nunc ad illum, nunc ad alium deuehūtur: de ijs in Plauti Mercatore quidam dixit, hortatur coquos tanquàm remiges in mari.*

In ollis uenari. XX.

Apud Athenæū ex Menandri Trophonio, Paraſitus ἀθάλασσος ἐν τοῖς λοπαδίοις ἁλίσ-

κεται

κετῇ, tametſi mare nullo unquàm tempore attingat, in ollis tamen egregiam capturam aſſequitur. Prouerbium in eos competit, quibus nullum uinum gratius eſt, quàm alienum, qui uere dicuntur κόλακες: ſunt enim iuxta Anaxilam Comicum, τῶν ἐχόντων ὀυσίας σκώληκες.

Vltra Herculis columnas. XXI.

HEraclides Ponticus in Allegorijs Homeri, improbos Homerici poëmatis interpretes exigendos putat ὑπὲρ ἡρακλέους ἐσχάτας στήλας καὶ τὴν ἄβατον ὠκεανοῦ θάλασσαν, id eſt, ultra extremas Herculis columnas & imperuium Oceanum: quo prouerbio Pindarus etiam utitur Iſthmiorum Oda γ. in Meliſſum. Hoc noſtra ætate commode detorſeris in ſophiſtas, qui cum ipſi ſint omnium ineptiſſimi, & præ ſuis ſenticetis plane nihil ſentiant, renaſcentes tamen utcunque literas opprimere nituntur: ad hæc, recte de bonis literis ſentientes, nuſquàm non uirulentiſſime proſcindunt. Quis igitur hos Antronios aſinos non ablegandos exiſtimet ultra Columnas Herculis, ut ne quid aliud ipſorum imprudentiſſima imperitia dignius hoc loco dicam?

Quatuor habens capita. XXII.

ATheneus libro 10. deipno. ſcribit Menandrum de Byzantij uinoſis atque temulentis mercatorib. dixiſſe, τέτταρας κεφαλὰς ἔχων, id eſt, quatuor habens capita. Siquidem ebrijs omnia geminata

uidentur. Cuius rei rationẽ reddit Alexander Aphrodiſienſis lib. 1. Problem. 121. Et Lactan. de Opificio dei cap. 9. Adagiũ ad eos pertinet qui cum ſe largius inuitarint, ſeſe putant nonnunquam pro uno multa capita geſtare.

Vinum lac Veneris. XXIII.

ATHENÆUS *ibidem ſcribit Ariſtophanẽ uinum* ἀφροδίτης γάλα, *id eſt, lac Veneris dixiſſe, quòd immodicus uini uſus rei Venereæ ſit incitamentum. Sic Ouidius, Vina parant animos Veneri. Id quod paßim apud omnes poëtas proditum eſt.*

Vilior uitioſis pomis. XXIIII.

ATHENÆUS *libro* γ. *ex Teleclide citat,* φαυλότεροι φαυλίων μήλων, *abiectiores uilibus pomis, de contemptißimis hominibus, quos Plautus dixit, Caſſa nuce non emendos.*

Barbam ab ulnis puerorum uellere. XXV.

LVCIANUS *in tragœdia cui titulus* ὠκύπους, πώγωνα τίλλειν κουρέων ὑπὸ ὠλέναις, *Barbã uelle à puerorum ulnis, hoc eſt, inanem laborem ſuſcipe, & perinde nihil profuturum. Nam quod barbæ genus à puerorum ulnis uelli poßit, ego non uideo. Barbam igitur à puerorum ulnis uellunt, qui ſumunt inutilem operam, rebus egregie cõmodis paßim prætermiſsis & neglectis.*

Ocream capiti, tibiæ galeam adaptare. XXVI.

L*Vcianus in Rhetore, Ironicῶs Rhetorē ſic inſtituit,* ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἐμπεσὸν, πρῶτον λεγέσθω, καὶ ἢν οὕτω τύχῃ, περὶ τῷ μετώπῳ μὲν ἡ κνημὶς, περὶ τῇ κνήμῃ δὲ ἡ κόρυς. *Verū ut unūquodque primum inciderit, primo loco dicatur: ad hæc, ſi fors ita contigerit, fronti quidem ocrea, tibiæ uero galea adponatur. Prouerbium indicat nihil ſuo loco, ſed omnia præpoſtere fieri. Adagio rurſus utitur Lucianus in Commentariolo* ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος, *id eſt, de errore compellationis,* ὥσπερ ἄν εἴ τις κνήμῃ τὸ κράνος, ἢ περὶ τῇ κεφαλῇ τὰς κνημῖδας ἐπιδήσαιτο. *Salluſtius in bello Iugurthino præpoſteros homines uocat, qui maiorum acta, & Græcorum militaria præcepta tum primum legunt, quando iā conſules facti ſunt. Nam gerere, quàm fieri, tempore poſterius eſt. Plinius ſcribit, Oryges eſſe contrario pilo, & ad caput uerſo ueſtitos, ita reperias quoſdā homines, qui nihil amēt, niſi quod ſit præpoſterum.*

Chorus domeſticus. XXVII.

L*Vcianus in eodem Rhetore* χορὸν οἰκεῖον, *Chorum domeſticum prouerbialiter appellat Conductitios laudatores. Ita Cicero in ſecundo de Oratore, ſtultitiæ ſuæ quàmplurimos teſtes domeſtico præconio conducentis. Idem in 3. Verrina, mercenarium prooemium appellat.*

Archilochi Vulpes. XXVIII.

BAſilius Magnus in Commentariolo ad Nepotes, καὶ τῆς ἀρχιλόχου ἀλώπεκος τὸ κερδαλέον τε καὶ ποικίλον ζηλώσωμεν, Archilochææ uulpis uerſutã atque uariam calliditatẽ imitemur. Adagium in eos dicitur qui pro re nata conſilium expeditiſsime capiunt, quẽadmodum Archilochus in Apologis à ſe ſcriptis uulpem ubique callidiſsimam introduxit. Autore Philoſtrato in Iconib. cap. de fabulis: meminit eius rei & Ammonius in libello de differentijs uocum, dictione αἶνος.

Vt templorum ſacra XXIX.

AVlus Gellius Noctium Atticarum libro 17. cap. 11. Niſi qui Grammaticorum noua inſtituta, ut τεμένων ἱερὰ obſeruant. Templorũ ſacra uocat prouerbialiter, rem quam anxie et tanquàm religione quadam aſtricti colimus. Veluti ſi quis dicat ſenum conſilia ut templorum ſacra eſſe conſeruanda: Sophiſtas impuriſsimas artes ſuas (nam artes ipſi uocant, quæ ne iuſtæ quidem artium partes exiſtimandæ ſunt) non aliter atquè templorũ ſacra defendere.

De ſummo pectore. XXX.

IDem libro 17. cap. 13. Non me autem præterit dicere aliquem poſſe de ſummo pectore, nihil eſſe in ijs uerbis negotij. Idem lib. 5. cap. 1. hoc prouerbio uſus eſt, de ſummo pectore, hoc eſt, uerbis impræmeditatis

ditatis & inconſultis. Homerus Iliad. libro γ. ſcribit Vlyſſem ex intimis pectoris penetralibus uerba deprompſiſſe,

ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ῥ᾽ ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει.

Cato Cenſorius dicere ſolebat, autore Plutarcho, τὰ ῥήματα τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἀπὸ χειλέων, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀπὸ καρδίας φέρεσθαι, Græcis quidem uerba ex labijs, Rhomanis autem ab ipſo corde proferri.

In montes offendere. XXXI.

AVguſtinus de Ciuitate dei libro 8. cap. 16. tanta enim homines impij cæcitate in montes quodammodo offendunt, réſque oculos ſuos ferientes nolunt uidere. In montes offendere dicuntur prouerbio, qui tam prodigioſe cæcutiunt, ut non uideant id quod ſit & maximum & perinde apertiſſimum, Vergil. in 11. dixit, Ante oculos intérque manus ſunt omnia ueſtras, & Homerus de re compertiſſima, Odiſſ. O

χερσὶν ἀμφαφόωντο καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶντο.

Et manibus contingunt, & oculis ipſis intuentur,

Ambrones. XXXII.

FEſtus pompeius ſcribit Ambrones turpis uitæ homines prouerbio fuiſſe dictos, Adagio ex hoc euentu nato, Siquidem Ambrones gens Gallica, cum ſubita maris inundatione ſuas ſedes amiſiſſent, rapinis

pinis & prædationibus ſe ſuóſque alere cœperunt, eos poſtea Marius deleuit. Eius *rei locupletißime meminit* Plutarchus *in* Mario.

Miſeriorem *quàm panus puerum* XXXIII.

NOnius Marcellus, Prouerbium *citat ex* Nouij *optione, qui me miſerum miſeriorem reddidit quàm panus puerum.* De *grauißima moleſtia commode dicetur.* Panus *enim tumor eſt inguinum, ex formæ ſimilitudine ſic uocatus : hoc autem morbi genus ægrius patiuntur pueri.*

Loricæ *gladius.* XXXIIII.

COrnelius Tacitus *in dialogo de* Oratorib. Loricæ *gladius, in acie non firmius munimentum.* Adagij *uſus eſt quoties ſummum præſidium indicamus.* Neq; *multum ab hoc diſcrepat quod aiunt, millus cani.* Loricæ *nulla eſt utilitas, niſi gladij etiam uſus acceſſerit: ueluti ſi quis dicat,* Loricæ *gladiũ non eſſe firmius munimentum, quàm græcæ literæ latinas adiuuent & promoueant.*

Contenti ſimus hoc Catone. XXXV.

SVetonius Trãquillus *in* Auguſto, Auguſtus *quotidiano ſermone quædam frequentius uſurpabat, ut cum hortaretur ferenda eſſe præſentia qualiacunque eſſent, dicebat contenti ſimus hoc* Catone, *hoc eſt, præſentem rerum cõditionẽ, quoniam aliter fieri*

non

non poteſt, æqui boniq; conſulamus. Ita Cicero libro 4. epiſtolarum ad Atticum, plus unus Cato poterit quàm omnes quidem iudices,

Senator absq; prouocatione, Legatus ſine mandatis. XXXVI.

CIcero libro 3. de Legibus, ſed quæro quid hac re ſit turpius, q̃ ſine prouocatione Senator, Legatus ſine mandatis. Adagia ſunt egregie uenuſta, de ijs qui cum nihil auctoritatis habeant, nullis deniq; ciuilibus muneribus fungãtur, uolunt tamen, ut conſueuit imperioſum hoc hominum genus, primi eſſe in omni loco et tẽpore: ad hæc ingenerata quadam inſolentia nihil non ſibi tribuunt. Nemo autem ignorare poteſt, ex iureconſultorum et hiſtoricorum ſententia prouocationes ad Senatũ fieri ſolitas, quãquàm lege à Publicola lata ut Liuius libro 2. ab urbe condita docet, priſcis Romanorum temporib. prouocatio à magiſtratibus ad populũ erat. Cæterũ quod ad Adagiũ pertinet, nemo Legatus eſſe poteſt, qui nõ reipublicæ ſuæ legitimis mãdatis inſtructus atq; aliò miſſus ſit. Idem in 13. Philippica inquit, Senator uoluntarius lectus ipſe à ſe, de ijs qui ſe negotijs alienis adminiſtrandis etiam non accerſiti ingerunt.

Quaſi theſaurum Draco. XXXVII.

CIcero in 13. Philippica, qui domini patrimonium circumplexus, quaſi theſaurũ Draco, de eo qui rẽ incredibili ſolicitudine cuſtodiat, cuiuſmodi ſenes auaros

auaros deſcribunt Comici. Dracones dicuntur ἀπὸ τοῦ δέρκεσθαι, quod eſt uidere. Clariſsimā enim dicuntur habere oculorū aciem, qua ex cauſa incubantes eos theſauris cuſtodiæ cauſa finxerunt antiqui, Autore Feſto Pompeio. Meminit & Artemidorus libro Onirocriticῶn α. cap. ιγ.

Ara. XXXVIII.

Latini ſcriptores paſsim aram uocant prouerbio ſummum & imcomparabile præſidium, & locum qui uice cuiuſdam inuiolati ſit aſyli. Terent. in Heauton. Nec Aram nec precatorem. Cicero pro Roſcio Comœdo, Ad domum eius tanquàm ad Aram confugit. Idem in quarta Verrina, Aram legum, & in 14. Philippica, Aram uirtutis appellat. Idem libro 3. de natura Deorum, quod uos cum facere non poteſtis, tanquàm in Aram confugitis ad deum. Plaut. in Moſtellaria, ad Aram confugiſti, Ouid. lib. 4. triſt.

Vnica fortuna Ara reperta meis.

De Ara miſericordiæ apud Athenienſes inſtituta diximus abunde in Scholijs Demonactis Lucianici.

Hoſtibus eueniat. XXXIX.

Vetus eſt uerbum, ea quæ ſint extrema & omniū pernicioſiſsima, hoſtibus imprecari. Id qđ ex optimorum autorum teſtimonio iam planū faciam. Terentius in Heauton. Iſthuc noſtris inimicis ſiet. Idem in Enuch. Vtinam ſic ſint qui mihi male uolunt.

lunt. Vergil.lib.3.Georg.

Dij meliora pijs, errorémque hoſtibus illum.

Horatius libro 3.Carminum Oda 27.

Hoſtium uxores pueríq;, cæcos
Sentiant motus orientis auſtri.

Ouidius,

Hoſtibus eueniant conuiuia talia noſtris.

Idem in 3.de arte.

Hoſtibus eueniat tam fœdi cauſa pudoris.

Idem lib.3.Faſtorum.

Eueniat noſtris hoſtibus ille color.

Idem lib.3.Elegiarum.

Eueniat noſtris hoſtibus ille pudor.

Idem lib. 2.Elegiarum.

Hoſtibus eueniat uacuo dormire cubili.
Hoſtibus eueniat uita ſeuera meis.

Propertius.

Hoſtibus eueniat lenta puella meis.

Serenus Sammonicus.

Sed fortuna potens omen conuertat in hoſtes.

Homerus Odyß.ρ.de hoſtibus.

τοὺς Ζεὺς ἐξολέσειε πρὶν ὑμῖν πῆμα γενέσθαι.

Nicander in Theriacis,

ἐχθρῶν που τέρα κεῖνα καρήασιν ἐμπελάσειε,
hoc eſt, inimicorum equidem illa capitibus accidant. Max.Tyrius, Sermon. 30. aurum hoſtium ceruicibus imprecatur. Demoſthenes in Epiſtola de blaſphemijs Theramenis οἱ θεοὶ τὴν ἄδικον βλασφημίαν εἰς

αν εἰς κεφαλὴν τοῖς λέγοντι τρέπωσι. Virg. in 8. de Mezentio.
Dij capiti illius generiq; reſeruent.
Agamemnon de Troianis Iliad. lib. δ.
σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν.
Antiſthenes cuidam delitias laudāti, ἐχθρῶν παῖδες inquit delicatè uiuāt, auctore Laërtio. Marius, ut Plutarchus in eius uita narrat, Byorigi Cymbrorum regi ſe in dimicationem prouocanti, Nunquàm inquit Romanorum mos fuit ut pro prælio adeundo conſiliarijs hoſtibus utantur. Huc pertinet quod Stobæus ſcribit de Ariſtotele, ἀριστοτέλης θεασάμενος νεανίσκον κατωφρυωμένον, μηδὲν δὲ ἐπιστάμενον, νεανίσκε ἔφη, οἷος μὲν δοκεῖς αὐτὸς εἶναι ἐγὼ γενοίμην, οἷος δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπάρχεις, τοιοῦτοί μοι οἱ ἐχθροὶ γένοιντο. Ariſtoteles cum adoleſcentē elatiore ſupercilio ſuperbientem, at prorſus in nulla re doctū eſſe cerneret, Adoleſcens inquit, qualem equidem tu temetipſum eſſe credis, talem ego me optarim eſſe: at qualis es reipſa, tales mihi hoſtes eueniant. Memorabile uerbum eſt, quod extat apud Plutarchum in Pyrrho, Ciceronem de Senectute, & Valerium Maximum lib. 4. cap. 3. in hunc modum, C. Fabritius cum apud regem Pyrrhū legatus eſſet, ac à Theſſalo Cynea audiret Athenis quendam eſſe, qui ſe ſapientem profiteretur, atq; diceret omnia quæ faceremus ad uoluptatem eſſe referenda, id ex eo audientes Manius Curius & T. Coruncanus optare ſolebant,

bant, ut id Samnitibus, ipſiq; Pyrrho perſuaderetur, quo facilius uinci poſſent, cum ſe uoluptatibus dedidiſſent, unde & Iuuenalis Satyra, 15. dixit,

Adde quód & facilis uictoria de madidis, &
Blæſis, atque mero titubantibus.

Certe Valerius Maxi. libro 9. cap. 1. dubitat, an perniciosius ſit à uoluptatibus an ab hoſtibus capi. Addam unum hoc Plutarchi ex Commentario quomodo audiendi ſint adoleſcentibus poëtæ, τιμοθέῳ μὲν γὰρ ᾄδοντι τὴν ἄρτεμιν ἐν τῷ θεάτρῳ, μαινάδα, θυάδα, φοιβάδα, λυσσάδα, κινησίας εὐθὺς ἀντεφώνησε, τοιαύτη σοι θυγάτηρ γένοιτο. Cretenſes etiam ut indicat Valerius Maxi. libro. 7 . cap. 2. cum acerbiſsima execratione aduerſus eos quos uehementer oderunt uti uolunt, ut mala conſuetudine delectē tur optant.

Ad gentiles & agnatos deducendus. XL.

VArro libro de re ruſtica 1. cap. 2. qui ſalubrem locum negligit, mente eſt captus, atq; ad agnatos et gentiles deducendus. Meminit et Columella in 1. Quando igitur hominem mota mente furere ſignificamus, ad agnatos et gentiles eſſe deducendū dicimus. Nam ex placitis iureconſultorum, furioſi et prodigi licet maiores uigintiquinq; annis ſint, in curatione ſunt agnatorum, ex legib. XII. tabularum.

Cantilena ex ſcholis XLI.

CAntilena ex ſcholis, prouerbio dicitur res nugatoria ac planè nullius utilitatis, cuiuſmodi A.

Gellius

Gellius ſcholica nugalia uocat. Cice.lib.1.de Oratore, *Neque ex ſcholis cantilenam requirunt.* Ita diuus Hieronymus in Proœmio 8.libri Cõmentariorum in Eſaiam, *Teſtamentum autem, inquit, Grunnij Corocottæ Porcelli decantant in ſcholis puerorũ agmina cachinnantium.* Idem aduerſus Rufinum, *Quaſi non Cyrrhatorum turba Mileſiorum in ſcholis figmenta decantent, & teſtamentum ſuis cachinno membra concutiat.* Quoniam autem hoc loco tanquàm aliud agentes, teſtamenti Grunnij porcelli mentionem fecimus, admonitum uolumus optimum quemque lectorem ne putet hoc eſſe γνήσιον huius porci teſtamentum qđ quidam annis ſuperioribus, neſcio quibus admixtis ineptiſſimis ineptijs, deprauatum edidit. Mihi certe non placet hoc hominum genus quod rebus antiquis aliquid pro ſua libidine ſolet adijcere, cum illæ germanam ſuam gratiam prorſus amittant, ſi quid aut addideris aut detraxeris. Proinde nos hoc teſtamentum egregie feſtiuum, ut à matre, hoc eſt, ab antiquiſſimo exemplari, Moguntiæ deſcripſimus, citra fraudem inuulgabimus.

Roſcius. XLII.

FEſtus Pompeius teſtatur à Roſcio conſummatiſſimo, Roſcios fuiſſe dictos, qui in arte ſua eſſent perfecti. De Roſcio Cicero lib.1. de Oratore, *Itaque hoc eſt iam diu conſecutus ut in quo quiſque artificio excelleret, is in ſuo genere Roſcius diceretur.*

tur. Idem *in* Bruto *de claris* Oratorib. *Et in ſcena eſſe* Roſcium *intelligat*. Idem *in* 2. *de* Oratore, *Soleo ſæpe mirari eorum impudentiā qui agunt in ſcena, geſtū ſpectāte* Roſcio: *quis enim ſeſe cõmouere poteſt cuius ille uitia nõ uideat?* De Cicerone *cū* Roſcio *in exprimēdis ſentētijs certāte, meminit* Macrob.

Conchas legere. XLIII.

COnchas legere *prouerbio dicuntur, qui ad animum remittendum nonnunquam ad ludicra quædā ſeſe demittunt*. Ita *Cicero in* 2. *de* Oratore, *Sed tamen ita narrare ſolet Sceuola*, *Conchas eos ad* Caietam, & Lucrinum *legere conſueſſe*, & *ad omnem animi remißionem ludumq́; deſcendere*. Hic *ſcio non defuturos qui me dicant etiā gignere prouerbia, qui ſi uelint, hoc* Angelo Politiano *reſcribāt, qui prouerbio nominatim et apposite uſus eſt in* Miſcellan. *ca*. 77. Atque *eius uiri autoritas apud me longe ſanctior eſt quàm ut metuam ab eius incomparabili eruditione uel latum digitum diſcèdere*. Valerius Maximus *libro* 8. *cap*. 8. *de* Scipione & Lælio, Ita *animi quoque remißioni communiter acquieſcebant*. Conſtat *nanq; eos* Caietæ & Laurenti *uagos, littoribus conchulas & calculos lectitaſſe*.

ἀπάλαιστροι XLIIII.

A Palæſtri *prouerbio dicuntur incõpoſiti*, & *in aliqua arte parū exercitati homines*. Cicero

cero in Oratore pfecto, Itaq; qualis eorũ motus quos ἀπαλαίστρους Græci uocãt, talis eorũ mihi uidetur oratio, qui nõ claudũt numeris ſentẽtias. Id qđ Quintilia. in 9. attigit. Rurſus Cicero libro 1. de legib. ubi de Antipatro loquitur, Habuitq; uires agreſtes ille quidem atq; horridas, ſine nitore ac Palæſtra. Significat autẽ Palæſtra, ut Budæus admonet, decẽtiam illã quã ſtatus, motus flexusq; corporis, ac õnes õnino habitus uenuſtatẽ quãdã leporẽq; præſeferũt, quã qui nõ didicerũt, uere dicũtur ἀπάλαιστροι. Eiuſdẽ rei Cicero meminit libro 1. de Oratore, et in Bruto, de Demetrio Phalereo. Aliter dixit Pindarus in Nemeis, ἀπάλαιστος ἐν λόγῳ de eo qui ſit inuictæ eloquẽtiæ.

In Plauti Comœdia Mœchus. XLV.

AVlus Gellius noctiũ Atticarũ libro 1. cap. 7. Ne ut in Plauti comœdia Mœchus, ita in Ciceronis oratione ſolœciſmus eſſet manifeſtarius: apđ Plautum in Caſina, ſenex adulter aperte ab uxore deprehenditur. Proinde quod eſt apertiſſ. & nemini non cognitũ, manifeſtius eſſe dicimus, quàm in Plauti comœdia mœchum.

Caput tegere XLVI.

PLautus non uno loco dixit, adeò nudo & aperto capite, hoc eſt, ita perfricta frõte, quòd qui rubore ſuffundantur, caput atque faciem obtegere conſueuerint. Vlyſſes apud Homerũ in cõuiuio Alcinoi

noi Demodocū canentē audiēs, caput operit. Odyß. ϑ.
ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτὸς, αὐτὰρ ὀδυσσεὺς
πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ στιβαρῆσι
κὰκ κεφαλῆς εἴρυσε, κάλυψε δὲ καλὰ πρόσωπα.
Sic de Telemacho Odyß. λ.
χλαῖναν πορφυρέην ἄντ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ἀνασχών.
Seneca de uita beata, luxuriatur etiā inopto capite. Ita Quintus Calaber lib. 14. Paralipomenωn de Helena,
καὶ ῥα καλυψαμένη κεφαλὴν ὑπένερθε καλύπτρῃ.
Meminit & Petronius Arbiter,
Execratus aniculæ inſidias, caput operui.
Aul. Gellius libro 19. cap. 9. Permittite mihi quæſo operire pallio caput, quod in quadam parum pudica oratione Socratem feciſſe aiunt. Locus extat apud Platonē in Phædro. Sic & capite tecto dicimus, quoties uerecunde & reuerenter aliquid tractamus: meminit Theophraſtus in libello cui titulus, Characteres.

Subula leonem excipere. XLVII.

PRouerbio utitur Seneca libro undecimo epiſtolarum in fine: cuius uſus eſt, ſi quādo rem periculi plenam leuibus admodum & infirmis præſidijs depellere uolumus. Subula leonem excipit, qui frigidis rationibus fortiſſima argumēta cōuellere nititur.

In eodem ualetudinario iacere. XLVIII.

DE ijs dicitur qui eodē periculi genere et communi malo implicantur. Prouerbio utitur

Seneca libro tertio epiſtol. Non ſum tam improbus ut curationes æger obeam, ſed tanquàm in eodē ualetudinario taceam, de communi malo tecum colloquor, remedia cōmunico. Cor. Tacitus in dialogo de Oratorib. Qui in eodem ualetudinario hæc oſſa & hanc maciem probant.

Deos abſentes teſtes facit. XLIX.

PLautus in Mercatore, Deos abſentes teſtes memoras, quì ego iſthuc credam tibi? prouerbiale de eo qui cum ſumma confidentia ſtrenue mentiatur. Sic Aiax de Vlyſſe apud Ouidium,

ſua narrat Vlyſſes Quæ ſine teſte facit. Et Iuuenalis,

Solus enim hoc Ithacus nullo ſub teſte canebat.

Gallinaceus Euclionis. L

AVſonius in præfatione Gryphi de ternario numero, Gallinaceum Euclionis prouerbio dixit, qui ſoleat omnia diligentiſsime perquirere & inueſtigare, ne puluiſculo quidem relicto, donec id inuenerit quod exquiſita cura conquiſierat.

Sapientes ſunt qui ueteri uino utuntur. LI

QVod Plautus in Caſina de ueteri uino dixit, hoc ad omnis antiquitatis commendationem pertinet. Homerus certe uetus uinum, diuinam potionem appellat Odyſs. β.

ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο

ἕσασαν

ἔσασαν, ἀκήρατον, θεῖον ποτὸν, ὠτὸς ἔχοντες.

Ouidius 2. de arte,

Qui properant, noua muſta bibãt, mihi fundat auitũ
Conſulibus priſcis condita teſta merum.

Sapientiß. certe ſunt exiſtimãdi, qui ſcriptoribus antiquis utuntur, non ijs quos præpoſtere ueteres uocant, quos uappæ uerius et fæci q̃ uino cõparaueris. Gnathæna, ſiue ut alij Phryne, ut eſt apud Athenæum libro ιγ. ἐπιδόντος δὲ τινὸς οἶνον ἐν ψυκτηριδίῳ μικρὸν, καὶ εἰπόντος ὅτι ἑκκαιδεκαέτης, μικρός γε ἔφη, ὃς τοσούτων ἐτῶν. *Pindarus in Olympijs Oda. 9.* αἴνει δὲ παλαιὸν ...

Nodus gordius. LII.

PRouerbium de re prorſus inexplicabili dicitur. Auſonius ad Paulinum,

O cyus illa iugi fatalis ſoluere lora
Pellæum potuiſſe ducem reor abdita opertis
Principijs, & utroq; caput celantia nodo.

Idem in præfatione Biſſulæ, Nec tu Alexandri Macedonis peruicaciam ſupergreſſus, qui fatalis iugi lora cum ſoluere non poſſet abſcidit. Qu. Curtius in exordio libri tertij, Alexãder urbe in ſuam ditionẽ redacta, Iouis templum intrat, uehiculum quo Gordium Midæ patrẽ uectum eſſe conſtabat aſpexit, cultu haud ſanè à uilioribus uulgatisq; curribus abhorrens. Notabile erat iugũ aſtrictũ pluribus nodis in ſemetipſos implicatis & celantibus nexus. Incolis deinde affir-

mantibus editam eſſe oraculo ſortẽ, Aſiæ potiturum qui inexplicabile uinculum ſoluiſſet, cupido inceßit animo eius ſortis implendæ. Nequaquam igitur luctatus cum latẽtibus nodis, Nihil, inquit, intereſt quomodo ſoluantur, gladioq́; ruptis omnibus loris, oraculi ſortem uel eluſit uel impleuit.

Etiam uetus arbuſtum transferri poteſt. LIII.

SEnéca libro. 13. Epiſtolarum, Aegialus paterfamilias dicebat etiam uetus arbuſtũ trãsferri poſſe. Adagiũ eſt, omnẽ tãdẽ ætatẽ poſſe ad optimã quãq; uiuẽdi rationẽ trãsferri et accõmodari, quãdo et ſenex Cato græcas literas didicit. Ita ꝙ uerißimum ſit hoc Publianum, Nulla eſt ſera ad bonos mores uia.

Campana ſuperbia. LIIII.

AVlus Gellius noctium Atticarũ libro. 1. cap. 24, Epigramma Neuij plenum eſſe Campanæ ſuperbiæ ſcribit. Sic autem habet,

Immortales mortales ſi fas foret flere,
Flerent diuæ Camenæ Neuium poëtam.
Itaq; poſtquàm eſt orchio traditus theſauro,
Obliti ſunt Rhomæ lingua latina loquier.

Campanã ſupbiã uocat arrogantẽ inſolentiã et inſolentißimã arrogantiã, quo nomine male audiunt Cãpani apud ueteres. Cicero in oratione poſt reditum in ſenatu, Capuæ ne te putabas, in qua urbe domiciliũ quondã ſuperbiæ fuit, eſſe conſulẽ? Idẽ de lege

Agraria

Agraria contra Rullũ, Superbia Capuæ nata: et rurſus, Campani ſemper ſuperbi, bonitate agrorũ, magnitudine fructuũ, ſalubritate aëris, et pulchritudine regionis. Ex hac copia nata illa arrogantia, quæ à maioribus noſtris alterũ cõſulẽ poſtulauit. Idẽ, Itaq; illã Cãpanã arrogãtiã atq; intolerãdã ferociã ratione & conſilio maiores noſtri ad inertiſſimũ & deſidioſiſſimum ocium perduxerunt. Liuius Decad. 1. lib. 9. ſcribit eſſe Campanis ingenitam ſuperbiam. Rurſus de Campanis Decad. 3. lib. 5. ſic inquit, Inde ingens ferocia ſuperbæ ſuopte ingenio gemi creuit.

Surculum defringere. LV.

SVrculum defringere dixit Cicero in tertio de Oratore, aliquid ex diſciplina quapiam mutuò ſumere, ſicuti perpetuò omnes artes alternis quibuſdam præſidijs indigent, ſic dicens, ſed ut ex iure ciuili ſurculo defringendo uſurpare uideantur: extat apud Ciceronem libro ſecundo de Oratore, feſtiuiſſimus iocus Siculi Pacuuij, cui cum familiaris quidam quereretur, qui diceret uxorem ſuam ſuſpendiſſe ſe de ficu, Amabo te, inquit, da mihi de iſta arbore quos ſeram ſurculos.

Lacinia obtinere. LVI.

CIcero in tertio de Oratore, Nam illud alterum genus, quod eſt temporibus, locis, reis definitũ obtinent, atq; idipſum Lacinia. Lacinia tãtum

obtinere dicuntur, qui rem non integram intelligunt aut aſſequũtur. Plautus in Aſinaria de amica amantem ægre dimittente, Lachrymantem lacinia tenet. Politianus in epiſtola ad Donatum prouerbiali Ironia dixit de hoſpite quem uideamur nolentes & inuiti dimittere, Væ hominis togæ, uæ laciniјs

Clauſis theſauris incubare. LVII.

CLauſis theſauris incubare. *dicuntur qui rem quidem poßidẽt, cæterum nec uti norunt, neq; frui poſſunt. Quintili. in x, Qui autẽ ſcierit, quo ſint quæque modo dicenda, niſi tanquam in procinctu paratam quidem ad omnes caſus habuerit eloquentiam, uelut clauſis theſauris incubabit. Eſt autem ſapientis uerbum, Theſauri abſtruſi & abſconditæ ſapientiæ nullam eſſe utilitatem.*

Ad arculas ſedere. LVIII.

IDem Fabius lib. 12. *Qui uelut ad arculas ſedẽt & tela agentibus ſubminiſtrãt. Ad arculas ſedere cõmode dicuntur qui rerum agendarum aliјs tanquã formulam quandam præſcribunt: ſedent etiam ad arculas qui planè nihil poſſunt niſi perpetuò libris adhæreant, à quibus ſi uel tãtulum abſtracti fuerint, nihil eſt quod amplius præſtare poßint. Quemadmodum autem ſcõbris in aqua ſulphureus color eſt, extra qui cæteris, ita & hoc hominum genus donec libris ſuis adhæreſcere permittas, egregie doctum exiſtimes,*

poſtq̃

poſtquā ab arcula ſemoueris, hoc eſt, libros ademeris, idem eſſe cum imperitiſsimis quibuſq; deprehēdas. Antiſthenes cum quidam illi familiaris ingenti cum dolore quereretur, quòd commentarios ſuos amiſiſſet, ἔδει γὰρ ἔφη ἐν τῇ ψυχῇ αὐτὰ, καὶ μὴ ἐν τοῖς χάρταις καταγράφειν, decebat, inquit, illa animo potius quàm chartis inſcripſiſſe.

Teucrum Pacuuij ediſcere. LIX.

Cicero in I. de Oratore, Mallem ediſcere Teucrum Pacuuij: de re magni negotij, & in qua conficienda oporteat ingentem laborem inſumere. Pacuuij Teucrum ſæpe citat Nonius Marcellus: eſt autem ueriſimile, poëma hoc fuiſſe arduū et ex pari difficile, quod memoriæ non facile mandari potuerit.

Muſas hortari ut canant. LX.

Auſonius in epiſtol. ad Symmachum, eiuſmodi prouerbialia ſcitamenta, quibus ſignificamus nos eum inhortari qui ſua ſponte atq; adeò non rogatus in negotium incumbat, elegāter expreſsit, Muſas hortari ut canant, maria ut effluant, auras ut uigeant, ignes ut caleant.

O domus antiqua. LXI.

Prouerbiale eſt quando non minus exitialem q̄ ingentem rei immutationem ſignificamus, ueluti ſi optimo principi peſsimus ſuccederet, commode di

ceres,

ceres, O *domus antiqua*, *heu quàm diſpari dominaris domino*. Cice. *lib*. 1. *de officijs*, Odioſum *eſt enim quando à prætereuntibus dicitur* , O *domus antiqua &c*. Huc *alluſit idem in ſecunda* Philippica, O *tecta ipſa miſera quàm diſpari domino* , *quànquã quomodo iſte dominus? ſed tamen quàm à diſpari tenebãtur?*

Nerui & artus ſapientiæ ſunt non temere credere. LXII.

IN *oratione* Qu. Cice. *de petitione conſulatus*, *citatur ſententia* Epicharmi, *mirum niſi prouerbialis*, Nerui *et artus ſapientiæ ſunt non temere credere* . Nemo *citius fallitur* , *quàm qui temere credit*, *nemo uerò rectius iudicat* q̃ *qui re prius ex omni parte comperta atque explorata iudicat*: *qui celerius credunt quàm rem inueſtigauerint*, *non ſemel & ſe & alios in maximum diſcrimen adduxerunt* . Verbum *hoc cumprimis nobile quum ad omnes pertineat*, *præcipue tamen principes officij ſui commonefacit*, *qui ſi temere crediderint* , *& ſe atque ſuos inæſtimandis malis inuoluent*.

E *ſcurra facilius diues* q̃ *paterfamilias fit*. LXIII.

CIcero *in oratione pro* Quintio, *Vetus eſt*, *de ſcurra facilius diuitẽ quàm patremfamilias fieri poſſe*. Prouerbium *ad improbos & deſperatæ probitatis homines pertinet* , *qui nihil non prius aſſequi*, *quàm ad bonam frugem redire*, *poſſunt*. Patrem

familias

familias antiquitas integrum & inculpatæ exiſtimationis uirum intelligit. Diuitias autem non ſemel aſſequuntur qui ſunt omnium perditiſsimi. Sic Euripides apud Athenæum lib. δ. deipnoſoph.

μὴ πλοῦτον εἴπῃς, οὐχὶ θαυμάζω θεὸν
ὃν χὠ κάκιστος ῥᾳδίως ἐκτήσατο.

Demetrius auctore Seneca libro quarto natural. quæſtionum, cuidam libertino potēti dicebat, facilem ſibi eſſe ad diuitias uiam quo die bonæ mentis pœnituiſſet. Maxi. Tyrius ſermone 30. putat eum facile poſſe magnam pecuniæ uim conquirere, qui ſemel omnem honeſtatem abiurauerit. Adagij nominatim meminit Romanus Aquila in commentario de figuris.

Lacuna. LXIIII.

Cicero in quarta Verrina, Vt illam rei familiaris Lacunam implerent. Lacunam dixit prouerbiali metaphora, acceptam in re familiari perniciem. Sic & Gellius libro primo cap. tertio, Lacunam famæ appellat, quando recta exiſtimatio turpitudine aliqua admiſſa læditur. Cicero lib. duodecimo epiſt. ad Atti. de Cœlio, Vide quæſo ne qua Lacuna ſit in auro, hoc eſt, tacitum & non intellectum detrimentū. Eiuſmodi metaphoris fœliciter uſus eſt Cicero, quando in orationibus ſubinde uocat gurgitem uitiorum, ſentinam urbis, ſtrumam ciuitatis, ſcopulos reipublicæ, uulturios paludatos, nuntios pegaſos, uoraginem patrimonij, inſaturabile abdomen, ex uepre

ex uepretulis extractã nitedulã: ſed & Antitheta in oratione apud cũdum poſita prouerbiales formas re ſipiunt, ut in negotio ſine periculo, in otio cum dignitate, in conuiuio ſobrius, in ſobrietate facetus, honores ſine ambitione, diuitiæ ſine faſtu, copia ſine luxuria, & reliqua eius generis infinita.

Securim inijcere. LXV.

CIcero pro Murena, Quam te ſecurim putas inieciſſe petitioni tuæ? Securim inijcere prouerbiali metaphora dicuntur qui diſpendium afferunt, qui præpediunt in eo quod aſſequi cupias, aut rem in apertum diſcrimen adducunt: ita ſuæ petitioni ſecurim inijcere dixit, qui ipſe ſuam petitionem aliquo incommodo labefactarit. Idem pro Plancio, Quam grauiorem potuerunt reipublicæ infligere ſecurim? infligere reipublicæ ſecurim dixit qui eam maximo magno malo læſerit. Plautus in Moſtellaria, pilum inijcere dixit. Iuuenalis in 10. Satyr.

Impacta ſecuris cædit.

Vnguis in ulcere, ulcus. LXVI.

IDem pro domo ſua ad pontifices, & tu in hoc ulcere tanquam unguis exiſtens. Vnguem in ulcere uocat rem moleſtiß. quæ cum magno dolore uix ferri poßit. Non dißimili prouerbio Plato uocat Vlcus, rem moleſtijs infinitis plenã, & quæ ſemper aliquid habeat de quo poßis queri, ſic dicens in Axiocho,

ἀλλ᾽

ἀλλ' ἡ γεωργία γλυκύ, δῆλον, ἀλλ' οὐχ ὅλον ὥς φασιν ἕλκος, ἀεὶ λύπης πρόφασιν εὑρισκόμενον; id eſt, uerum dulcis eſt agricultura, eſt ſane, nonne tota tamen quod aiunt ulcus eſt, ſemper paratam doloris habens cauſam? ita Sophocles in Antigone, γένοιτ' ἂν ἕλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός.

Equus Troianus. LXVII.

EQuum Troianum prouerbio dicimus tacitas inſidias & paucis intellectam impoſturam. Sic enim Cicero non ſemel uſus eſt, pro M. Cœlio. An Equus Troianus fuerit, qui tot inuictos uiros muliebre bellum gerētes tulerit? Pro Murena, Intus, intus inquam, eſt Equus Troianus à quo nunquam me Conſule dormientes opprimemini. Et in 2. Antoniana, in huius me conſilij ſocietatem tāquam in Equū Troianum includi cum principibus non recuſo. Cæterum Equi Troiani deſcriptio ex Homero & Virgilio notior eſt, quàm ut hic recēſeri debeat. Macrobius ſcribit Cincium in ſuaſione legis Fanniæ ſeculo ſuo obiecisse, quòd porcum Troianum, hoc eſt, incluſis etiam alijs animalibus grauidum menſis inferrent.

Ex faſtis euellendi. LXVIII.

CIcero pro Publio Seſtio prouerbio utitur, Nimirum improbos & contaminatæ uitæ homines quos monſtra uerius & pecudes dixeris ex faſtis eſſe euellendos, hoc eſt, memoriam eorum eſſe penitus abolendam.

abolendam, & nullo unq̃ tempore mentionem eorum eſſe faciendã. Quemadmodum Atheniẽſes publico decreto ſanxerunt, ne unq̃ nomina fortiſsimorum iuuenum Harmodij et Ariſtogitonis, qui libertatis recuperandæ gratia Hippiam Tyrannum interficere adorſi erãt, indere liceret, autore Gellio lib. 9. cap. 2.

Sanæ corporis parti ſcalpellũ adhibere. LXIX.

PRouerbij uſus eſt, quoties aliquid præpoſtere fit, & eo loco præſidium adhibetur, ubi minime opus fuerat. Ita Cicero pro Seſtio, non ea eſt medicina cum ſanæ parti corporis ſcalpellum adhibetur.

Bambalio. LXX.

CIcero in 3. Antoniana, Bambalio quidã pater, homo nullo numero, nihil illo cõtemptius, qui præter hæſitantiam linguæ ſtuporemq́; cordis, cognomen ex contumelia traxerit. Bambalionem abiectiſs. hominem appellat, quem non minus turpe corporis filum, quàm impura oratio deformet. βαμβάλειν apud Heſychium eſt τοῖς χείλεσι τρέμειν, labijs tremere. βάμβαλα Phryges pudẽdam corporis partem appellant, à qua & Bãbalio dictus uideri poſsit. Frãciſcus Philelph. in Saty. Pogiũ Bambalionis cognomento notauit.

Saga ſumere. LXXI.

SAga ſumere, ſaga parare, ad ſaga ire, dixit Cicero in 6. Philippica, & in alijs compluribus locis

pro

pro eo quod eſt ſeſe ad certamen accingere, uſus eſt & Velleius Paterculus lib. 2. Vtq; ad ſaga iretur, hoc eſt, ut omnes ſeſe ad bellum pararent.

Ratio apparet, argentum οἴχεται. LXXII.

PRouerbij uſus eſt, quoties ſignificamus, nos optime quidem rationes confeciſſe, ſed reliqua cõſumpſiſſe, ita quòd cum rationibus paria facere nequeamus. Plautus in Trinummo, Ratio quidem herclè apparet, argentum οἴχεται, id eſt, abijt, exceßit, non extat. Terentius in Phormione, Non ratio, uerûm argentum deerat. Cicero in Piſonem, Perſcriptis rationibus ſecum ipſe caput ſiniſtra manu perfricans cõmurmuratus ſit, Ratio quidem hercle apparet, argentum οἴχεται. Huic adagio non dißimile eſt cuius meminit Ariſtophanes in Nebulis, ὥσπερ περικλέης εἰς τὸ δέον ἀπώλεσα. Siquidem Pericles quũ Aſtyanacti Lacedæmoniorum duci pecuniam daret, ut ex Attica, quam bello infeſtabat, diſcederet, reddens impendiorũ rationẽ, nec aperte uolẽs magiſtratibus rem oſtendere, ita reſpondit, εἰς τὸ δέον, hoc eſt, in rem oportunam & neceſſariam, quanquã interpres Ariſtophanis huius reſponſionis diuerſas cauſas afferat.

Calcei Sicyonij. LXXIII.

Yποδήματα σικυώνια, Calcei Sicyonij quẽadmodũ et Stephanus meminit, prouerbio dicũtur de re pulchra quidẽ, ſed quæ uirũ parum deceat. Cicero

in

in 1.de Oratore, ubi de Socrate loquitur, Quin etiã cum ei ſcriptam orationẽ diſertus orator Lyſias attuliſſet, quã ſi ei uideretur ediſceret, et ea pro ſe in iudicio uteretur, non inuitus legit, et cõmode ſcriptã eſſe dixit: ſed, inqt, ut ſi mihi calæos Sicyonios attuliſſes, nõ uterer, quàmuis eſſent habiles & apti ad pedem, quia non eſſent uiriles, ſic illam orationem diſertam ſibi & oratoriam uideri, fortem & uirilem non uideri. Athenæus libro quarto meminit ſaltatores in conuiuijs Sicyonijs eſſe uſos. Nam σικυώνια, tantum pleriq; Græci uocant eiuſmodi effœminatũ calceorũ genus. Lucianus in Rhetore, ἢ ἐμβὰς σικυώνια πίλοις τοῖς λευκοῖς ἐπιπρέπουσα, id eſt, Solea Sicyonia albis uinculis ornata. Lucretius in quarto de delicatiß. mollicie ſcribens,

Languent officia, atq; ægrotat fama uacillans,
Vnguenta, & pulchra in pedibus Sicyonia rident.

Feſtus Pompeius citat hunc uerſiculum Lucilij,

Et pedibus læua Sicyonia demit honeſta.

Prouerbio uſus eſt & Picus ad Hermolaum Barbarum libro 9. Epiſtolarum Ang. Politiani.

Cogitato quàm longa ſit hyems. LXXIIII.

CAto de re ruſtica, Cogitato quàm lõga ſit hyems. Vetus hoc ruſticum uerbum merito debet allegi in claſſem adagiorum: ſignificat autem et frugaliter & parce uiuendum eſſe, ne nobis id contingat quod à formicis audiũt cicadæ apud Aeſopum.

Aeſtate cecinistis, hyeme igitur ſaltate. De ſumptibus moderandis extat apud Græcos elegans Epigramma titulo Luciani,

ὡς τεθνηξόμενος τῶν σῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυε,
ὡς δὲ βιωσάμενος φείδεο σῶν κτεάνων.
ἔστι δ᾽ ἀνὴρ σοφὸς οὗτος, ὃς ἄμφω ταῦτα νοήσας
φειδοῖ καὶ δαπάνῃ μέτρον ἐφηρμόσατο.

Quos uerſus nõ ineleganter uertit Thomas Morus.

Tanq̃ iam moriturus partis utere rebus,
Tanquã uicturus denuò parce tuis.
Ille ſapit qui perpenſis his rite duobus,
Parcus erit certo munificusq́; modo.

Huc pertinet hoc Lucretij libro quinto,

Diuitiæ grandes homini ſunt uiuere parce
Aequo animo: neq; enim eſt unq̃ pœnuria parui.

Et Claudianus,

Viuitur exiguo melius, natura beatis
Omnibus eſſe dedit ſi quis cognouerit uti.

Faſces ſubmittere. LXXV.

FAſces ſubmittere prouerbiali metaphora dicimus, alicuius auctoritati, eruditioni, ingenio, ſiue ſententiæ ingenue cedere. Cice. in Bruto de claris Oratorib. Cum tibi ætas noſtra iam cederet, faſcesq́; ſubmitteret. Plinius citra metaphoram extulit libro ſeptimo cap. xxx. Cn. Pompeius cõfecto Mithridatico bello intraturus Poßidonij ſapiẽtia clari domum, fores percuti de more à lictore uetuit, et faſces licto-

rios ianuæ ſubmiſit, is cui ſe oriens occidénſque ſubmiſerat. Valerius Publicola, cum poſſet imperij ſummi, id eſt, conſulatus iure uti agēdo cum populo, faſces tamen maieſtati populi Romani ſubmiſit, hoc eſt, à ſe lictores tantiſper abire iuſsit quoad concionatus eſſet, quæ res illi perpetuam gratiam conciliauit, ut autor eſt Liuius in ſecundo.

Ad inferos proficiſci. LXXVI.

ARtemidorus libro Oneirocriticῶν β. cap. ξ. καὶ οἱ παλαιοὶ τοὺς μακρὰν ἀποδημίαν ἀποδημήσαντες, εἰς ἅδου πορεύεσθαι ἔλεγον, ueteres eos qui longiorem profectionem ſuſcepiſſent, ad inferos proficiſci dixerunt, quemadmodum eos ex inferis redijſſe dicimus, qui præter omnium expectationem conualeſcunt aut conſeruantur. Cicero in Bruto dixit ab inferis teſtes excitare. Euſtathius in Dionyſij Perihegeſin prouerbium citat εἰς πόντον ἀπελθεῖν, in pontum abire, perinde ac ſi dixeris in præſentariam pernitiem.

Tritones piſcinarum. LXXVII.

CIcero libro ſecundo epiſtol. ad Atticum, Erit nebulo iſte cum ijs dynaſtis in gratia, non modo de Cynico conſulari, ſed ne de iſtis quidem piſcinarum tritonibus poterit ſe iactare. Tritones piſcinarum adpellat, qui ob potentiam aut aliam præſtabilem facultatem in republica, partes aliorum ſibi uendicant.

Pygmæum

Pygmæum imponere Coloſſo. LXXVIII.

PHiloſtratus in ſophiſta Nicete, prouerbio dixit, Pygmæũ imponere Coloſſo, hoc eſt, rem minutam & abiectam, ampliſsimam efficere. Cicero dixit arcem facere ex cloaca.

In cauea minus bene canit luſcinia. LXXIX.

IDem in Scopeliano dixit, in cauea minus bene canere luſciniam: quo prouerbio commodè utemur, ſi quando ſignificamus, libertatem eſſe rem inæſtimabilem, & ingenia libera rebus omnibus agendis eſſe accommodatiora. Homerus Odyß. libro ς. ſcribit, Iouem omnibus ſeruis dimidiam animi portionem abſtuliſſe, cuius et Plato in ſexto libro de legibus meminit, ἥμισυ γὰρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα ζεὺς ἀνέρος. εὖτ' ἄν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσι.

Latrunculis ludere. LXXX.

SEneca feſtiuiſsime dixit latrunculis ludere, de ijs qui ſeſe decipiunt mutua uerborum captione. Latrũculorũ ludus ex Ouidio et Martiali notiſsimus eſt.

Laureolam in Muſtaceo quærere. LXXXI.

CIcero lib. quinto epiſtolarum ad Atticum, Venit interim Bibulus, credo uoluit hac appellatione nobis eſſe par, in eodem Amano cœpit Laureo-

lā in muſtaceo quærere. Prouerbio ſignificamus aliquem in re minima multum gloriæ quærere. Plinius ſcribit libro.15.cap.30.ex ſententia Pōpeij Lenæi, Laurum muſtaceis ſubijci ſolitam, quæ ob id cognomento uocaretur Muſtaœ.

Bos armenta. LXXXII.

PRouerbium indicat unūquenq; ſua quadam ingenerata uoluptate teneri, atq; ea præcipue ſequi, quæ ſimilitudine quadam commēdatiora fiant. Cice. lib. 7. epiſtol. ad Atticū, ut bos armenta, ſic ego bonos uiros aut eos quicunq; dicentur boni ſequar, etiamſi ruent.

Pennas incidere. LXXXIII.

PEnnas incidere prouerbio dicimus, imminere poteſtatem, aut arrogantiam reprimere. Ita Cicero lib. quarto epiſto. ad Atti. qui mihi pennas inciderant, nolunt eaſdem renaſci: metaphora ab auibus deſumpta, quæ pēnis inciſis nequeūt ſe altius tollere.

Mures migrauerunt. LXXXIIII.

SIc dicimus prouerbio quando grauiſſimā ruinam aut præſentem calamitatem imminere ſignificamus. Cicero libro decimoquarto epiſto. ad Atticum, Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt. Itaque non ſolum inquilini, ſed mures migrauerunt. Plinius lib. octauo capite uigeſimooctauo de progno

ſticis

ſticis animalium, ruinis imminentibus muſculi præmigrant, aranei cum telis primi cadunt.

Problema Archimedeum, LXXXV.

CIcero libro duodecimo epiſtolarũ ad Atticum, πρόβλημα ἀρχιμήδειον uocat quæſtionẽ reconditam & implicatam, quæ à nemine uel à paucis intelligi poßit. Idem libro ſeptimo ad Atticum, rem abditiß. numero Platonis obſcuriorem uocat. Vitruuius libro nono capite tertio ſcribit Archimedem ſi quid abſtruſum & multo labore quæſitum, uix tandẽ inueniſſet, ſolitum exilire gaudio & currentem identidem exclamaſſe, εὕρηκα εὕρηκα, id eſt, reperi tãdem reperi. Exemplum incredibilis & nunquam intermißi ſtudij Archimedis recẽſet Plutarchus in commentariolo, utrum ſeni ſit adminiſtranda reſpub. ἀρχιμήδην δὲ τῇ σανίδι προσκείμενον ἀποσπῶντες βίᾳ καὶ ἀποδύοντες εἷλκον οἱ θεράποντες, ὁ δ᾽ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀληλιμμένου διέγραφε τὰ σχήματα.

Byßina uerba. LXXXVI.

PLutarchus in Apophtheg. παρύσατις ἡ κύρου καὶ ἀρταξέρξου μήτηρ ἐκέλευσε τὸν βασιλέα μέλλοντα μετὰ παῤῥησίας διαλέγεσθαι βυσσίνοις χρῆσθαι ῥήμασι, hoc eſt, Paryſatis Cyri et Artaxerxis mater, iubebat eũ qui regem liberius eſſet allocuturus Byßinis uti uerbis. Byßina uerba uocat quæ

nitorem habeant cum grauitate mixtum, imm9 quæ commonendi aſperitatem, iucundo quodam cãdore, atq; adeò niuea quadam facilitate condiant. Ariſtoteles etiã præcipit cum principibus aut rariſsime aut iucundiſsime colloquendum eſſe.

Computatorum digiti. LXXXVII.

COmputatorum digitos eleganti prouerbio dicimus qui uarijs & incertis fortunæ caſibus obnoxij ſunt. Plutarchus in Apophtheg. ὀρόντης ὁ βασιλέως ἀρταξέρξου γαμβρὸς ἀτιμίᾳ περιπεσὼν διʼ ὀργὴν καὶ καταγνωσθεὶς ἔφη, καθάπερ οἱ τῶν ἀριθμητικῶν δάκτυλοι, νῦν μὲν μυριάδας, νῦν δὲ μονάδα τιθέναι δύνανται, τὸ αὐτὸ καὶ τῶν βασιλέων φίλους νῦν μὲν δύνανται, τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῶν βασιλέων φίλους νῦν μὲν τὸ πᾶν δύνασθαι, νῦν δὲ τοὐλάχιστον, *hoc eſt, Orontes Artaxerxis regis gener, cum ob iracundiã, honorato loco excidiſſet, Quemadmodum, inquit, Arithmeticorum digiti, nunc myriades, nunc autem unum tantum ſignificant, ita regũ quoq; amici ſiue purpurati, nũc omnia, nunc autẽ nihil omnino poſſunt. Laërtius hoc Soloni tribuit.*

Terram uideo. LXXXVIII.

PRouerbium eſt cumprimis elegans, quoties ſignificamus nos habere certiſsima præſidia, ad hæc portum quendam tranquillitatis nactos eſſe. Cicero libro 2. epiſtolarum ad Atticum, Cupio iſtorum naufra

naufragia ex terra intueri. Plautus in Menæchmis, ex alto terrã aſpicere uoluptas eſt nautarum, Homerus Odyſſeæ O.

οὕτω τὴν δέ τε γαῖαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν.

Rurſus Odyſſ. ψ. Natantes terram cum ſumma lætitia aſpicere, ut ex Plauto iam oſtendi.

ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπασίως γῆ νηχομένοισι φανείη etc.

Quod Statius lib. ſeptimo Thebaid. ita reddidit, dulcis medij de gurgite ponti Reſpicitur tellus.

Et libro ſecundo Theb.

Nec minus hæc læti trahimus ſolatia quàm ſi
Præcipiti conuulſa noto, proſpectet amicam
Puppis humum &c.

Cicero de Senectute, quæ mihi quidẽ tam iucunda eſt, ut quo propius ad mortem accedam quaſi terrã uidear uidere, aliquandóq; in portum ex longa nauigatione eſſe uenturus. Plautus in Mercatore, atq; equidẽ iam me cenſebã eſſe in terra, id eſt, in loco tuto, & tranquillo. Qu. Curtius in quarto, Haud ſecus q̃ profundũ æquor ingreßi, terrã oculis requirunt. Diogenes autore Laërtio cum in prolixiorem librũ incidiſſet, ac legendo tandẽ ad finem perueniſſet, Bono, inquit, eſtote animo uiri, nam terrã aſpicio. Prouerbio uſus eſt et Cice. p Murena et Plutar. in Antonio.

Neq; remi neq; uenti. LXXXIX.

Cicero in 1. Philippica, prouerbialiter dixit, Neq; remi neq; uenti, de ijs qui omnibus omnium

præſidijs deſtituti ſunt. Siquidem Homerus nauigationem adiuuare dixit,

πρῶτα μὲν εἰρεσίην, μετέπειτα δὲ καλλιμὸν οὖρον.

Et Odyſſ. λ. οὐ γάρ οἱ παρὰ νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι, neq; remiges, neq; ſocij. Idē de proſpera nauigatione Odyſſeæ. γ. φέρων ἄνεμόν τε καὶ ὕδωρ. quod Virgilius ita reddidit,

Proſequitur ſurgens à puppi uentus euntes.

Quantum pedes noſtri poßunt. XC.

SOcrates Platonicus in Gorgia, præcipit intemperantiam eſſe fugiendam ὡς ἔχει ποδῶν ἡμῶν, quantum pedes noſtri poſſunt, hoc eſt, omnibus uiribus. Homerus Iliad. libro υ.

ἀλλ᾽ ὅσον μὲν ἐγὼ δύναμαι χερσίν τε ποσίν τε.

Vita Charadrij, XCI.

PLato in Gorgia Charadrij uitā intelligit hominis intemperantis, qui nunq̄ expleri poßit, & in quem omnia influunt ut rurſus effluant, ut Seneca dixit. Ita Socrates loquitur, χαραδριοῦ τινὰ αὖ σὺ βίον λέγεις, Charadrij quādam uitā refers. Charadrium autem Theodorus apud Ariſtotelem uertit rupicem ſiue hiaticolam: nam ut interpres Ariſtophanis in Auib. docet, ὠνομάτοποίηται τὸ ὄρνεον παρὰ τὸ ταῖς χαράδραις διατρίβειν, auis hæc ita dicta eſt quòd hiatus & terræ uoragines incolat. Itidem et intemperantes & incontinētes homines qui nunquàm

expleri

expleri poſſunt, perpetuò ganearum nidorem ſequũtur, & nepotum proſeuchas incolunt. Suidas citat aliud prouerbium ex Didymo, χαραδριὸν μιμούμενος, id eſt, Charadrium imitans, de ijs qui ſeſe occultare ſoleant. Siquidẽ auem hanc uendentes, occultare conſueuerunt, ne prius emptori proſit quàm ſit uendita. Nam regio morbo laborãtes quamprimum Charadriũ aſpexerint cõualeſcunt. Plinius hoc ictero aui tribuit libro xxx. capite undecimo.

Muſca eſt. XCII.

NOn ignoro paraſitos etiam Muſcas appellari, uerũ in aliam ſententiã. Plautus Muſcam eleganti prouerbio dixit hominẽ mirifice curioſum, qui nihil nõ exquirat atq; penetret. Sic in Mercatore, Muſca eſt meus pater, nihil poteſt clam illũ haberi. Nec ſacrum nec tam prophanum quicq̃ eſt quin adſit ibi illico.

Mittere lineam. XCIII.

PLautus in Moſtellaria, Non ego ita extemplo meum oſtendam ſenſum, mittam lineam. Metaphora à pictoribus deſumpta, lineam mittere dicuntur, qui rem tantum adumbrant & coniecturis quibuſdam inquirendam proponunt. Siquidem ex linearum ductu, iuſtum etiam picturæ artificium diſcimus. Vnde uerſiculus ille paßim celebratur, Linea quæ ueterem longe fateatur Apellem.

Nullus

Nullus aleator ſapientior. XCIIII.

PLautus in Rudente dixit, nullus aleator te ſapientior eſt, de homine uerſutißimo, & qui pro re nata facile poßit conſilium capere. Cæterũ aleæ ludus tanquam probroſus interdictus erat apud ueteres, id quod Cicero in 2. Phili. & Plutarchus περὶ δυσωπίας indicant, & Horatius inquit,

Et uetita legibus alea.

Literatus. XCV.

PLautus in Caſina, ſi hic literatus me ſinat. Literatũ uocat hominẽ abiectiß. ſtigmatis inuſtum, & ut Cicero atque Valerius dixerunt, notis threicijs compunctum, ſed & cicatricibus deformatum ut iure conſulti ſcribunt. Ita Plinius libro 18. cap. 3. uocat inſcriptos uultus. Philippus Macedo Alexandri magni pater militis ingrati frontem literis inſigniri iußit, ut ex ijs tanquam ingratitudinis indicijs ab omnibus contemptibilis haberetur.

Indoctior q̃ in Tragœdia comici. XCVI.

PLautus in Pœnulo, quin ædepol ſum indoctior quàm in Tragœdia comici. Prouerbium indicat ſummam in aliqua re agenda imperitiam: quemadmodum enim in Tragœdia comici, ita & in cõmœdia tragici minus præſtare poſſunt. Laërtius in Xenocrate, & Valerius Maximus libro quarto cap. tertio, rationẽ reddunt quamobrem poëtæ præſtent, etiam in pedeſtri

pedeſtri oratione ſcribenda: Cæterum qui pedeſtri oratione ſcribunt, ſi quando poëticæ partes ſibi uendicare uelint, nihil planè poſſe conſequi.

Ad perpendiculum. XCVII.

AD perpendiculum Cicero dixit, de eo quod amußitatè & inculpatè compoſitum ſit. Gellius libro 20. cap. primo, dixit in librili perpendere. Varro de re Ruſtica libro primo cap. ſexto, Cāpum ad libellam æquum uocat, qui ſit ex omni parte & prorſus æquabiliter planus. Plinius etiā libro 36. cap. 25. ad libellā exigere dixit. Plinius iunior libro octauo epiſtolarum ad Colonem dixit, Pari libra, pro eo quod eſt æquabili iudicio & pari cenſura, Vitruuius lib. 7. dixit ad regulā reſpōdere, hoc eſt, exactißime cōpetere et quadrare. Metaphora à ſtructuris ſūpta.

Volſellis pugnare non gladijs. XCVIII.

VArro lib. quinto de lingua latina prouerbiali uerbo utitur, Volſellis pugnant non gladijs: quo commode poſſumus uti uel aduerſus eos qui parum uiri ſunt, nempe qui Volſellis ita ſint uulſi iuxta ſententiam Ciceronis, ut nec unicum pilum boni uiri habeant, uel in eos qui prorſus infirmis argumentis utantur. Cæterum de Vulſis corporibus in Demonacte Luciani abunde diximus.

Rectis an inclinatis haſtis. XCIX:

LYſander apud Plutarchum in Apophthegmatis, cum per agros Bœotiorum agmen duceret, atque

atque dubitaret cui tandem parti illi adhærerent, miſit ad eos interrogans, an per eorum regionem ὀρθοῖς τοῖς δόρασιν ἢ κεκλιμένοις, id eſt, erectis an inclinatis lanceis proficiſci poſſet. Nimirum an ut amico ſiue ut hoſti iſthic ſibi tranſeundum eſſet.

Fortes in tabula. C.

PLutarchus in Apophth. Laconicis, ἐπεὶ δὲ ἰδών τις ἐν πίνακι γραπτῷ λάκωνας ὑπὸ ἀθηναίων σφαττομένους, ἔλεγεν, ἀνδρεῖοι γ᾽ ἀθηναῖοι, λάκων ὑποτυχών, ἐν τῷ πίνακι, εἶπεν, Quidam cum in tabula picta Lacones uideret ab Athenienſibus interfici, atque ob id diceret, fortes equidem Athenienſes ſunt, Lacon forte fortuna incidens ſubiecit, Et in tabula quidem: fortes autem in tabula ſunt qui ficticia fortitudine paſſim ſeſe uenditant, cæterum cum ad ſerium certamen peruentum eſt, tum non milites ſed planè mulieres eſſe uideas. Docti quidem in tabula ſophiſtæ ſunt, uerùm ubi eos excuſſeris, quàm nihil niſi Antronios aſinos, aut ſiquid ijs rudius, aut impolitius dici poßit, inuenias.

Nondum omnium dierum Sol occidit. CI.

ELegans adagio eſt quo Philippus apud Liuium utitur decad. quartæ, libro nono, Nondum omnium dierum ſolem occidiſſe, quando ſignificamus finem rei nondum apparere, ad quem adhuc multis & incertis periculis peruenendum ſit.

Etiam

Etiam inter uepres roſæ naſcuntur. CII.

AMmianus Marcellinus lib. decimoſexto, cum de Emberio Eunucho loqueretur, ſic inquit, Sed inter uepres roſæ naſcuntur, & inter feras non nullæ miteſcunt. Hoc geminum prouerbium oſtendit in omni hominum genere, quantumuis peruerſo ac deplorato, reperiri tamen aliquot bonos uiros & qui moribus minime ſint aſpernãdis. Gregorius theolog. in uita Athanaſij dixit, φύεσθαι καὶ ἐξ ἀμπέλου βάτον, id eſt, naſci etiam è uite rubum, hoc eſt, ex optimo parente nonnunquã peſſimum filium.

Rhomæ quoque homines moriuntur CIII.

IDem decimoſexto, Is ipſe interrogatus quid de Rhoma ſentiret, id tantum ſibi placuiſſe aiebat, quòd didiciſſet ibi quoque homines mori: prouerbium ſignificat ineuitabilem eſſe mortem, quòcunq; tandem ſeceſſeris, id quod eleganter extulit Martialis,

Nullo fata loco poſſis excludere, cum mors
Venerit, in medio Tybure Sardinia eſt.

Ne Sannione domi relicto CIIII.

IDem libro decimoquarto, Agitant familiarium agmina, tanquã prædatorios globos poſt terga trahentes, ne Sannione quidem, ut ait Comicus, domi relicto. Adagium ex Eunucho Terentiana dicitur in

eos

eos,qui cum in publicum prodeunt , magnifico & frequenti comitatu delectantur,quo potentiores eſſe uideantur. Eiuſmodi multos in principum aulis inuenias, qui paßim ſeruorum et comitum multitudinem contrahant,quum apud ueteres,ut Athenæus docet, & Apuleius in prima apologetica meminit,præſtantiß.quique Rhomani,paucitate famulitij,ſic enim ille inquit,gloriati ſint. M. Antonius octo ſeruos habuit. Manius Curius cum duobus tantum calonib.uteretur,pauciores ſeruos habuit,quàm triumphos. Marcus Cato tres tantum ſeruos in Hiſpaniam ex urbe ſecum duxit. Idem autore Plutarcho quinque tãtum ſeruos in militia habuit,quod & de Scipione Aemiliano Plinius ſcribit,cum duobus tantũ ſeruis,ſiquando etiam ad reges mitteretur,eſſe uſum.

Tunc canunt cycni,quãdo tacuerint graculi. CV.

BAſilius magnus in epiſtola ad Celeuſium, ἐγὼ δὲ παροιμίαν ἐρῶ, μάλιστα μὲν ἀληθῆ, μάλιστα δὲ σώτομον, ὅτι τότε ᾄσονται κύκνοι, ὅταν κολοιοὶ σιωπήσωσιν. Prouerbio locus eſt,tum doctis oportunum eſſe, ut de bonis rebus q̃ poſſunt eruditißime diſſerant, quãdo imperitis prius tanquã aqua & igni interdictum ſit ne loquantur. Eiuſmodi dißimilitudinum plures prouerbiales formulas Auſonius ad Paulinum eleganter expreßit,

Si uitulum tauro,uel equum committis onagro,
Si confers fulicas cycnis, & aëdona parræ,

Caſtane

Caſtaneis corylos æques, uiburna cupreßis.

Lamiæ turris. CVI.

QVintus Septimius Florens Tertullianus in libro aduerſus Valentinianos, Nonne tale aliquid dabitur te in infantia inter ſomni difficultates à nutricula audiſſe, Lamiæ turres &c . Prouerbium eſt, de re quæ fingitur eſſe mire formidabilis , cum tamẽ omni periculo careat: quemadmodũ infantibus horribilia de Lamijs nutriculæ narrare conſueuerũt. Nonius Marcellus et Lactãtius lib. I. cap. xxij. diuinarum inſtitutionũ, hos uerſus ex Lucilio poëta citant ,

Terricolas lamias, fauni quas Pompilijq;
Inſtituere Numæ, tremit has, hic omnia ponit
Vt pueri infantes credũt ſigna omnia ahena
Viuere, et eſſe homines, ſic iſti hæc õnia ficta
Vera putãt, credũt ſignis cor ineſſe & ahenis.

De Lamijs & multa & abſtruſa quædam diximus in Lamiam Politiani.

Qualẽ demẽs ille Chlamydẽ diſperdit? CVII.

TErtulianus in lib. de pallio citat ex Menãdro Comico, mirũ niſi puerbiale, Qualẽ demẽs ille chlamydẽ diſperdit? quod in eos cõmode dicetur, qui rẽ ſuã uiui uidẽteſq; decoquũt, imò q ſua ſpõte ſeſe in maxima magna mala cõijciũt, cuiuſmodi plures repias q cũ neq; per ſe, nec ex alijs ſapiãt, nõ iã chlamydẽ tãtũ, ſed et ſeſe ipſos miſerãdũ in modũ pdũt.

Locum

Locum in balneis occupare. CVIII.

IDem libro 3.contra Marcionem, Idcirco quaſi locum in balneis, ita fidem occupauit. Adagium pertinet ad ambitioſulos, qui primi uolunt eſſe in omni loco & tempore, qui paßim in omnibus publicis locis primas ambiunt, ac præ cæteris inſolentiß. uideri uolunt. Nunc diuites matronæ conſueuerunt primum ſibi locum in balneis deligere, utinam pari ſtudio ad hæc commendatiore ambitione contēderent, & bonos mores aſſequi, atque arctam exiſtimationem paulo inculpatius tueri.

Deorum liberi ſunt inuulnerabiles. CIX.

PIndarus in Iſthmijs Oda.3.in Melißum Thebanum, ἄτρωτοί γε μὲν θεῶν παῖδες, Deorum liberi ſunt inuulnerabiles: de potentioribus hoc commodè dicetur qui nuſq̃ non euadunt, ut Cicero de nobilibus dixit in oratione pro Quintio, Homines nobiles ſeu recte, ſeu perperam facere cœperunt, ita in utroq; excellunt, ut nemo noſtro loco natus aſſequi poſſet.

In Paro frigida quidem eſt aqua,
ſed pulchræ mulieres. CX.

INterpres Ariſtophanis in Veſpis, Prouerbialem uerſiculum citat, nec eius uſum oſtendit, ἐν δὲ πάρῳ ψυχρὸν μὲν ὕδωρ, καλαὶ δὲ γυναῖκες, Paros habet quidem frigidã aquam, ſed formoſas mulieres.

lieres. Ego quãtum iudicare poſſum, exiſtimo prouerbij uſum eſſe ſiquando ſignificabimus diſpendium eſſe perpetuò compendio aliquo ſarciendum. In Paro tametſi frigida ſit aqua, uenuſtas tamen mulierũ hoc quicquid eſt diſpendij, abunde reponit. Quòd ſi quis è numero doctorum melius nouerit quis adagio locus ſit, is candide admoneat, reperturus hominem gratum, tantũ abeſt ut ingenuis admonitionibus obtemperare nolim.

Bellum cum Protogene mortuo gerere. CXI.

AVl. Gellius libro decimoquinto cap. ulti. ſcribit Rhodios Demetrio Poliorceti qui tũ eos obſidione cingebat, atq; extra urbis muros memoratiſs. illã Ialyſi imaginẽ Protogenis manu factam abſumere igni parabat, ꝑ Legatos ita reſpõdiſſe, Quæ, malam, inquiunt, ratio eſt ut tu imaginem iſtam uelis incendio ædium facto diſperdere? Nam ſi nos omnes ſuperaueris, & oppidum hoc totum ceperis, imagine quoq; illa integra et incolumi per uictoriam potieris: ſin uerò nos uincere obſidendo nequiueris, petimus cõſyderes, ne turpe tibi ſit, q̃a nõ potueris bello Rhodios uincere, bellum cum Protogene mortuo geſſiſſe. Hoc prouerbio IOANNES Braſſicanus, Pater & præceptor meus amantiſs. plurimũ delectabatur: ad eos autem pertinet, qui cum laruis luctantur: & contempta memorabili lege Solonis, mortuos iam cõuitijs inſectantur, quod Homerus etiã intellexit dum

inquit, Iliad. libro ω.

κωφὴν γὰρ δὴ γαῖαν ἀεικίζει μενεαίνων.

Et Agamemnon Iliad. η.

οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνηώτων

γίνετ', ἐπεί κε θάνωσι &c.

Et ex eius ſentētia Virgil. libro undecimo Aneid.

Nullum cum uictis certamen & æthere caßis.

Quantum ubique poſſunt duo oboli? CXII.

BAcchus apud Ariſtophanē in Ranis, poſtq̃ acceperiſſet ab Hercule duos obolos Charonti pro tranſmißione paludis perſoluendos eſſe ſubijcit, ὡς μέγα δύνασθον πανταχοῦ δύ' ὀβολώ; quantum ubique poſſunt duo oboli? prouerbiali nimirum dicto ſignificans, pecuniam in omni re plurimū poſſe: quæ niſi eſſet, non committerētur etiam tot diuerſi generis flagitia, ita quòd rectißime dixerit Antiphanes,

ὁ πλοῦτος ἡμᾶς καθάπερ ἰατρὸς κακὸς

τυφλοὺς βλέποντας παραλαβὼν πάντας ποιεῖ,

Id eſt, diuitiæ tanquã malus medicus quos acceperint uidentes, excæcare conſueuerunt.

Echinus parturiens cunctatur. CXIII.

Ἐχῖνος τὸν τόκον ἀναβάλλει, Echinus partū procraſtinat. Echini terreſtres, quos Erinaceos dicimus, exiſtimantur propter aculeos catulorum ſuorum partum morari ſolere, ac deinde aculeatioribus factis

catulis ægerrime eniti. Vnde prouerbium, Budæo etiam teſte, in eos uſurpatur, qui ſubinde uerſuram faciunt, hoc eſt, creditorem mutant, fœnus fœnore ſoluunt, nomen nomine expungunt, atque illi dum fidem ſuam ad aliquod tempus labefactari nolunt, ad extremum fortunis omnibus euertuntur.

Cauum pedis oſtendere. CXIIII.

Κοῖλον τοῦ ποδὸς δεῖξαι, Heſychius admonet περὶ τῶν εἰς φυγὴν ἐξετραμμένων, id eſt, de ijs dici q́ ſint in fugā uerſi, qui pedibus ſibi cōſulant. Vt Turnus de Drance apud Virgi. An tibi mauors

Ventoſa in lingua pedibusq́; fugacibus iſtis
Semper erit?

In nauibus nutritus. CXV.

PLató in Phædro, In nauibus nutritos prouerbialiter appellat homines ſubruſticos, incōpoſitos, & ingenio minime liberali, qui nusq̄ inter homines inculpata uita, ſynceriſq́; moribus ornatos uixerint. Imò qui neque mores mutare ſuos, neque ferre poſſint alienos, ut Cor. Tacitus inquit.

Seſquiulyſſes. CXVI.

VArro Satyras ſuas Menippeas ferè omnes prouerbialibus titulis inſcripſit, quarum et una, cuius meminit Nonius Marcellus, Seſquiulyſſes inſcripta fuit. Sic autē ab Vlyſſe qui mores hominum multorum uidit & urbes, hominem ſumme aſtutū &

ueteratorem planè expolitum appellauit, id quod & Budæo placet libro 1.*de aſſe & eius partibus.*

Primas lineas ducere. CXVII.

Q*Vintilianus in* 2. & *in* 4.*utitur, eleganti metaphora à pictoribus ſumpta, pro eo quod eſt umbram tantum alicuius rei exhibere, atque obiter tantum, quod intelligi cupias delineare: de linea ab* Apelle *in* Protogenis *officina, magna ſubtilitate ducta meminit* Plinius *libro* 35. *cap.*10. *Ducit et primas lineas, qui formulam exordiendi negotij præſcribit, huius enim metaphoræ uarius uſus eſt.*

Prius unda cum flamma redibit in gratiã. CXVIII.

C*Icero in* 13 *Antoniana, de re quæ nullo unq̃ tempore fieri aut contingere poßit. Sic apud* Homerum *ubi dij pro* Troianis & Græcis *pugnantes introducuntur,* Vulcanus *cũ* Xantho *fluuio, quẽ aliàs* Scamandrum *appellant, fortißime dimicat, atq; in eum modũ interpretatur &* Heraclides Ponticus *in allegorijs* Homericis, & Didymus *in* Commentario *lib.*υ.Iliad. *Adagiũ eo libentius appoſui quòd omnia* ἀδύνατα *prouerbialia ſint.*

Bona ſalute. CXIX.

C*Ato in fine* 4. *capitis de re ruſtica innuit ueteres in exordijs omnium rerum ea præfatione uſos fuiſſe,* Bona *ſalute. Sic in principio concionãdi*

Rhomani dicebant, quod ſit fœlix et fauſtũ: & dijs auſpicibus, dijs fauentibus, dijs beneuolentibus, ubiq; ſunt protrita.

Si tibi nõ moleſtum, & mihi iucundum eſt. CXX.

SOcrates apud Platonem in Theæteto, ſiue de ſapientia, ἀλλ᾽ εὖ οὕτως ὦ θεόδωρε σοὶ φίλον, οὐδ᾽ ἐμοὶ ἐχθρὸν, φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι, *id eſt, quòd ſi tibi hoc, ò Theodore, ita charum eſt, neque mihi diſplicebit, ut prouerbio dicunt. Hoc unico prouerbiali uerbo, ſi cõſtanter omnes homines uterẽtur, eſſet et amicitiæ nomẽ uenerabilius, et minus etiã malorũ in omnibus humanis rebus eſſe cerneremus: nũc quoniã omnia diuerſis & perinde uanißimis opinionibus oppleta ſunt, nuſquam non reperias quod bonis iucundũ ſit, improbis eſſe cumprimis odioſum: de hoc hominũ genere loquor qui de cõmuni diuidũdo non amice ſentiunt, at ſeditioſè perfidéq; paßim contendunt.*

Alexandrinæ delitiæ. CXXI.

QVintilia. in 1. *Verba ne Alexandrinis quidem delitijs permittenda, riſu et oſculo excipimus. Alexãdrinas delitias, luxũ effœminatiß. & mollißimũ appellauit. Alexãdrini ſiqdẽ apud omnes ſcriptores hoc nomine male audiũt, quod propter amœnitatẽ urbis cœliq; clemẽtiã immodice delicati fuerint. Ammianus Marcellinus lib. 22. Alexãdria uertex om*

nium ciuitatũ, inibi ſunt auræ ſalubriter ſpirãtes, aër tranquillus & clemẽs, atq; ut periculũ docuit per uarias collectũ ætates, nullo penè die incolẽtes hanc ciuitatẽ ſolẽ ſerenũ nõ uident etc. Quàm ex admirabili euẽtu condita ſit Alexandria, docet Stephanus, quæ ꝑ excellentiam etiam πόλις dicta fuit, ut Athenæ ἄςυ, Roma Vrbs.

Manubrium eripere. CXXII.

PLautus in Epidico, Eripe manubrium è manu. Idem in Aulularia, Exemi è manu manubrium. Manubrium eripere ſcitiß. metaphora dicũtur qui nocendi cauſam adimunt, qui uiam omnem obſepiunt qua periculum ipſis imminere uideatur.

Famæ os claudere. CXXIII.

HOc Prouerbio Budæus utitur libro iiij. de aſſe & eius partibus, Non comprimunt os famæ qui nihil aliud curant, quàm famam arcere. Quòd ſi uerum eſt, uulgata quia uera ſint, in prouerbium uenire, autore Liuio, quid tandem obſtat, quin & ea quæ apud Budæum uirum incõparabilis eruditionis, ac antiquis etiam meritò conferendum, in hãc formam, tamq; ſpecioſe dicta reperiuntur, adagijs abſolutiß. connumeranda ſint? Famæ os cõprimunt, qui tam honeſte tamq; integre uiuunt, ut nemo ſit omnino qui de ijs aliquid in deteriorem partem loqui poßit. Qui uerò nihil aliud agunt q̃ ut famam, ſiue ea ſit pecuniæ, magiſtratus, aut alterius gloriolæ conſequendæ,

depellant,

depellant, illi certe nullo unq̃ tempore efficient ut non traducãtur, ſintq́; paßim, ut poëta inquit, Incerti fabula uulgi. Huc ptinet quod in Caligulæ uita ſcribit Sextus Aurelius Victor, de quo neſcio an aliqd decuerit memoriæ pdi, niſi forte qa iuuat de principibus oĩa noſſe ut improbi ſaltẽ famæ metu talia declinẽt.

Hac nos deus ipſe ducit. CXXIIII.

HEmiſtichium hoc apud Homerum, non uno loco poſitum καὶ τὶς θεὸς ἡγεμόνευε, præcipuum uſum habet quãdo ſignificamus nos honorifico inſtituto quippiã aggredi, et rationibus neutiquã uulgaribus permoueri. Sic enim et Plato uſus eſt in fine dialogi, qui inſcribitur Crito, ἐπειδὴ ταύτῃ ὁ θεὸς ὑφηγεῖται, id eſt, quoniam hac nos deus ipſe ducit.

Geometriam exercere in cilio. CXXV.

Γεωμετρεῖν περὶ τὸ ἐπισκύνιον, *Geometriam exercere in cilio.* Iulius Pollux libro v. cap. xv. de mulieribus dixit, quæ formam aſcititijs lenocinijs commẽdant, quod tãdem ad omnes illos pertinet, qui fucis quibuſdã adulterinis & quod Plautus ait, Exoticis condimentis ſeſe ſuaq́; uenditant. Prouerbij meminit & Hermolaus Barbarus libro v Corollarij in Dioſcoridem. Dictione γεωμετρεῖν antiqui, ut ex Platone atque Plutarcho colligimus, non tantum in dimetienda terra uſi ſunt, ſed in omni negocio quod exactius et diligẽtius tractamus. ἐπισκύνιον autẽ extraneus ambitus eſt genæ ſuperioris, quẽ antiqui

cilium appellarunt, & ex eo etiam ſuperália, in quibus ſuperbia ſedem habet, Autore Plinio *lib.* II. *cap.* 37. Demetrius Phalereus χαριτοβλέφαρος *à uenuſtate ſuperciliorũ dictus fuit,* Athenæo *teſte libro* ιγ. Dipnoſoph.

ῥήματα ἱππόκρημνα. CXXVI.

ARiſtophanes *in* Ranis *appellat* ῥήμαθ' ἱππόκρημνα *uerba quæ in rupiũ & ſcopulorũ morem grandia ſint, quæ &* ἱπποβάμονα *uocat, nimirum ita ſublimia, tanquam equis uehantur, unde interpres ibidem &* Suidas *etiam admonent dictionem* ἵππος *in compoſitione ad magnitudinem pertinere, quẽadmodũ* ἱππόπορνος Aeſchini, *apud* Dioſcoridẽ Hippoſelinon, & *Virgilio noſtro in* Georg. Hippomanes *dicitur.* Seneca *lib.* I. *Suaſoriarum ſcribit, Senecionem quendam cognomento Grandionem fuiſſe dictum, qui nihil niſi grandia dicebat, ſeruos habere nolebat niſi grandes, & argentea uaſa non niſi grandia: atque eò peruenit inſania eius, calceos maiores ſumebat, ficus non edebat niſi mariſcas, omnia grandia probabat &c.* Eiuſmodi *grandionũ hac ætate innumerabilem gregem inuenias, qui res ferè omnes, mole non utilitate ſolent expendere.* Neque *uerò quod* Cicero *dixit optimam eſſe* Demoſthenis *orationem, quæ ſit longiſſima, et* Ariſtophani *poëtæ longiſſ. quiſque uerſus* Archilochi *gratiſſ. & dulciſſ. erat, itidem & ego conceſſerim omnes illos me*

liores

liores eſſe libros qui ſint grandiores: nam Athenæus libro γ Dipnoſoph. memorabile uerbum hoc citat ab exordio, καλλίμαχος ὁ γραμματικὸς τὸ μέγα βιβλίον ἴσον ἔλεγεν εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ.

Simiæ ſanguinem profudiſſe. CXXVII.

DIodorus Siculus lib. K. ſcribit in Pithecuſis eum honorem haberi Simijs quem Aegyptij canibus tanquam dijs ſuis exhibeant, uiuere ſimul cum hominibus, cibum ab ijs absque omni metu capere, parentes iſthic liberis ſuis à Simijs, ut aliæ gentes à dijs imponere nomina: qui ſimiam occiderint, tanquã impium flagitium deſignaſſent, ijs pœnam extremum ſupplicium eſſe conſtitutum, unde etiam prouerbio apud eos dicatur de ijs qui iam occiſi & è medio ſublati ſint, ὅτι πιθήκου αἷμα ποτίσειαν, id eſt, Simiæ ſanguinem eos profudiſſe.

Ne meas uites lædite. CXXVIII.

QVando ingenij noſtri tenuitatem & libenter & ingenue profitemur, aut labores noſtros exiguos cũ ſumma modeſtia deprimimus cõmode utemur hoc Theocriti uerſiculo ex quinto Idyllio, μὴ μευ λωβάσησθε τὰς ἀμπέλους. ἐντὶ γὰρ ἁβαί, Id eſt, ne meas uites lædite, ſunt enim ualde q̃ teneræ. Et ego à ſtudioſis omnibus, quibus unice deſudaui in ijs prouerbiorum Symmictis digerendis, hoc unum & unicum impetrare cupio, ut hanc meam lucubrationem

cubrationem egregie teneram & infirmam, æqui bo niq; conſulant, et à maiorum gentiũ autoribus præſtantiores etiam fructus, & qui nullam iudiciorum ſeueritatem, tanquam aduerſam aliquam tempeſtatem reformĩdare poßint expectent. Prouerbiorum Symmicta, ſiue quis latine dicere uelit Miſcellanea, pro mediocritate mea, quæ uides, ſcripſi. Inſcriptionis autem rationem ex optimis quibusq; autoribus mutuatus ſum: ſiquidem Athenæus libro κ. deipnoſ. Erodici Cratetij, & libro ιδ. Ariſtoxeni Symmicta citat. Porphyrius in quæſtionibus Homericis. κ. meminit Philemonis Symmictων. Suidas Porphyrij et Seleuci Symmicta citat. Lucilius Tarrhæus lib. I. Commentariorũ in Apollonij Rhodij Argonautica, Symmicta Seleuci, & lib. υ. Symmicta Simonidæ nominatim adducit: ab ijs ego inſcriptionem accepi, utinam & pari cum eruditione ſtudioſis omnibus aliquando prodeße poſſem: quantum autẽ uitæ deinceps Dei Opt. Max. uolũtate mihi erit, quantũq; à curãda prorſus offenſa et plane depoſita ualetudine, mihi dabitur ocium, hoc omne ad eiuſmodi bonorũ ſtudiorũ elegãtiorum ſcitamenta conferam, quamobrem etiam præfatus ſum me Symmicta hæc ſcripſiſſe: quis enim ita perfecta eruditione præditus eſt, qui ſe quidpiam in hoc commentãdi genere abſoluiſſe, merito gloriari poßit, ubi dies perpetuò diem docet, & quotidie tot boni autores rurſus adempti βιβλιοτάφοις, tanquam ex inferis exiſtunt, noſtroq; maximo bono renaſcũtur?

ORNATISS. VIRO D. VDALRIcho Gebhardo I. V. Doctori conſumatiſs. Domino & amico ſuo ſemper obſeruando. IOANNES Alexander Braſsicanus. S. D.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IAMBLICHVS ille Chalcidenſis, præſtantiſs. inter Græcos ſcriptores, & parum adhuc uulgatus autor, libro ſecundo quem inſcripſit, τῶν πυθαγορείων ὑπομνημάτων περιεχόντων τοὺς προτρεπτικοὺς λόγους εἰς φιλοσοφίαν, Pythagorica quædam Symbola explicat, quæ cũ inter cætera Plutarchus nec attigerit, nec enarrauerit, neq; apud alios etiam quantum ego quidem ſciam, inueniantur, & uere Pythagorica ſint, hoc eſt, & elegantia, & utilitate ex æquo commendata, non potui cõmittere quin & illa adagijs noſtris (ſi quid tamen in ijs noſtrum eſt) adiungerem. In ijs autem explicandis, Iamblichi enarrationem præcipue ſecutus ſum, quã ſi non erudite, pro mea tamen mihiq; probè cognita mediocritate fideliter expreſsi, pauca quædam ubi res ita poſtulabat, de noſtris adijciens. Hoc quicquid eſt laboris, in ſpeciem quidem exigui, uerùm ipſo fructu maximi, tibi debetur, Ornatiſs. uiro atque adeò filio tuo BONIFACIO, Adoleſcenti modeſtiſs. qui ſi re ipſa præſtabit id quod nomine dicitur, & nos de eo iam olim bona ſpe cõcepimus, ita tibi optimo parẽti mihiq; neſcio quàm bono, certe tali præceptori quemini malefaciendi.

endi autor eſſe uelim, ſatisfaciet, ut quod Homerus Sthenelo ſuo tribuit, hoc ipſe de ſe ſuiq́; ſimilibus appoſitiſsime poſsit dicere,

ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ᾽ ἀμείνονες εὐχόμεθ᾽ εἶναι.

Debebam *equidem humaniſsimæ tuæ præſtantiæ lõge maiora, qui mihi cum omnibus tuis tam benigne facias quotidie, uerùm à malo nomine quando iam aliter ſoluendo non ſim, uel hanc interea quantũuis exiguam portionem æquo animo accipies, tum ubi dies iterum ceſſerit, curabo ut quicquid tibi debeo (omnia autem debeo) quàm honeſtiſsime perſoluam. Vale uir optime cum ornatiſs.* Coniuge, *liberisq́; tuis omnibus quàm feliciſsime, et me, quod facis, uere tuum eſſe credito. Viennæ* Anno *à nato* Ieſu M.D. XXIX Mẽ*ſis* Martij *die* XII.

SYMBOLA
PYTHAGORAE.

Cum templum ingreſſus ſis, reuerenter adorato, neq; quicquam inter ea quod ad uictum pertineat aut dicas aut facias. I.

Εἰς ἱερὸν ἀπιὼν προσκυνῆσαι, μηδὲν ἄλλο μεταξὺ βιωτικὸν μήτε λέγε, μήτε πράττε, *hoc eſt, Cum tēplum ingreſſus ſis, reuerenter adorato, neque quicquā interea quod ad uictum pertineat aut dicas aut facias.* Pythagoræ *Symbola ſingula ſingulis uirtutibus docēdis accōmodata ſunt: uerum ut* Iamblichus *inquit,* τὰ πρῶτα εἰς εὐσέβειαν καὶ τὴν θείαν ἐπιστήμην ἐστὶ παρακλητικά, *id eſt, prima illa ad pietatem & diuinarum rerum cognitionem ardentiß. quadā adhortatione perducunt. Nam cum omnia quæ ad deum pertinent, pura ſint et ab omni mixtione aliena, conuenit omnino ut quod purum in nobis eſt, purißimo pariter (quod deus eſt) accommodemus, neque ad diuinum cultum aliquid humanum adducamus: humana ſiquidem cum diuinis in comparationem neutiquàm uenire poſſunt, ut cura rei familiaris immodica, rei diuinæ non ſit admiſcenda: recte itaque* Iamblichus,

οὐδὲν οὖν ἄλλο παρακελεύεται ἐν τούτοις ἢ τοὺς λόγους τοὺς ἱεροὺς καὶ τὰς θείας πράξεις μὴ συμμιγνύναι

συμμιγνύναι τοῖς ἀνθρωπίνοις ἀστάτοις ἤθεσι, Nihil aliud hoc Symbolo docetur, quàm ſacros ſermones & diuina negotia non eſſe moribus hominum, prorſus incertis & inconſtantibus, inſerenda.

Ex itineris diuerticulo non eſt ingrediendum in templum, neque orandum omnino, etiã ſi iuxta ueſtibulũ ipſum tibi tranſeundum ſit. II.

Οὐδὲ πάρεργον ὄντι εἰσιτητέον εἰς ἱερὸν, οὔτε προσκυνητέον τὸ παράπαν, οὐδ᾽ εἰ πρὸ ταῖς θύραις αὐταῖς παριὼν γένοιο, id eſt, ex itineris diuerticulo non eſt ingrediendũ in templum, neq; orandum omnino etiamſi iuxta ueſtibulum ipſum tibi tranſeundum ſit. Simile ſimili cumprimis eſt appoſitum. Dijs igitur qui principem omnium rerum poteſtatem habent, primus etiam cultus & obſeruatio debetur, quam ſi quis ob aliam cauſam dijs exhibeat, iam inde ſecundo loco æſtimat quod modis omnibus eſt præcipuum. Ridiculum itaque fuerit noſtra quæ lõge contemptiora ſunt, primo loco ponere, diuina uerò non aliter atquè quædam additamenta ducere.

Nudis pedibus ſacrifica & adorato. III.

Ἀνυπόδητος θῦε καὶ προσκύνει, id eſt, nudis pedibus ſacrifica ſimul ac adorato. Quorũ primũ ſignificat dijs immortalib. eatenus eſſe ſacrificãdũ, quatenus fortunarum noſtrarum mediocritas admittat, id quod & Heſiodus indicat in Ergis καδδύναμιν δ᾽ ἔρδειν ἱέρ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσι.

Ita

Ita Lycurgus apud Lacedæmonios tenuiſſima ſacrificia inſtituit, ut expeditius faciliusq́;, et perinde etiam frequentius rebus diuinis intenderēt, autore Plutarch. in Apophtheg. Alterum indicat, in re diuina facienda, animum eſſe debere prorſus expeditū, atq; nullis omnino uinculis implicatum. Eſt enim Pythagoricorum ſcitum, Symbolis à corpore mutuatis, ea quæ ad animum pertinent oſtendere. Vnde Seruius etiam Virgi. lib. quarto Aeneid. huc alluſiſſe putat, cum de Didone inquit,

Vnum exuta pedem uinclis, in ueſte recincta.

Et in flaminum Rhomanorum ueſtibus nullus erat nodus, quod ad hoc Symbolum iam explicatū ualde quàm appoſitum eſt.

De dijs rebusq́; diuinis nihil tam admirabile dicitur quod non debeas credere. IIII.

Περὶ θεῶν μηδὲν θαυμαστὸν ἀπίστει, μηδὲ περὶ θείων δογμάτων, *id eſt, de dijs atq; adeò de placitis diuinis, nihil ita admirandū dicitur quod non debeas conſtanter credere. Symbolum admonet, diuina non eſſe collatione noſtræ imbecillitatis æſtimanda. Nam & morborum uarietas, & hoſpitij tenuitas, ad hæc inconſulta noſtra temeritas, meritò nos admonere debebant, nihil hic eſſe diuturnū aut perpetuum, atq; eo minus diuinis rebus comparandum. Sed & Mathematis ſuis,* τὸ μὴ ἀπιστεῖν, *Pythagorici autore Iamblicho acceptū ferunt, & hoc Symbolum*

lum ut in alio loco docet Iamblich. προτρέπει μετιέναι καὶ κτᾶσθαι ἐκεῖνα τὰ μαθήματα δι᾽ ἃ οὐκ ἀπιστήσεις οὐκέτι περὶ θεῶν, καὶ περὶ θείων δογμάτων

Linguam coërce, deum imitans. V.

Γλώσσης πρὸ τῶν ἄλλων κράτει, θεοῖς ἑπόμενος, *id eſt, linguam ante omnia contine, deum imitans. Primum prudentiæ officium eſt, linguæ ſuæ imperare, & animi conſummata perfectio eſt, ad exẽpla diuinæ bonitatis ubique ſe componere.*

Flantibus uentis echon adora. VI.

Ἀνέμων πνεόντων τὴν ἠχὼ προσκύνει,
Flantibus uentis echon adora,
καὶ αὐτὸ τῆς θείας σοφίας ἐστὶ γνώρισμα. αἰνίττεται γὰρ ὡς δεῖ τῶν θείων οὐσιῶν καὶ δυνάμεων τὴν ὁμοιότητα ἀγαπᾶν,
Et hoc ad diuinæ ſapientiæ cognitionẽ pertinet. Tacite enim indicat diuinarum eſſentiarũ & facultatum ſimilitudinem quandã & expreſſam imaginẽ amandam eſſe. Siquidem dij immortales ubi proſunt, quæ ſumma illorum poteſtas eſt, hoc certis quibuſdã & quaſi ſpirantibus, ut ita dixerim, argumentis oſtendunt. Sic interpretatur Iamblichus: quòd ſi quibuſdam longius accerſitum eſſe uidebitur, hoc autori poterunt reſcribere.

Omne

Omne acutum abs te dimoue. VII.

Ὀξύδα ἀπὸ σεαυτοῦ ἀπόστρεφε πᾶσαν, Omne quod acutum ſit à te procul amoueas: hoc in Iamblicho ſubijatur Symbolo, ignem gladio ne fodito, proinde inquit,

καὶ τοῦτο φρονήσει χρῆσθαι παρακελεύεται, καὶ μὴ θυμῷ. τὸ μὲν γὰρ ὀξὺ τῆς ψυχῆς ὅπερ θυμὸν καλοῦμεν, λογισμοῦ καὶ φρονήσεως ἐστέρηται. ζεῖ γὰρ ὁ θυμὸς ὥσπερ λέβης πυρὶ θαλπόμενος, Et hoc admonet in omnibus rebus adhibendam eſſe prudentiam, neq; tantulum quidem eſſe concedendum iracundiæ. Quod acutū eſt in animo, θυμὸν appellamus, atq; id à ratione prudentiáq; ualde quàm alienum eſt. Adhæc iracūdia non aliter efferueſcere cōſueuit, q̃ lebes igne calefactus. Sic Homerus Iliad. φ.
ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ.

In calceum, dextrum præmitte pedem: In podoniptrum autem ſiniſtrum. VIII.

Εἰς μὲν ὑπόδησιν τὸν δεξιὸν πόδα προπάρεχε· εἰς δὲ ποδόνιπτρον τὸν εὐώνυμον. In calceum, dextrum præmitte pedem: in podoniptrum autem ſiniſtrum. εἰς τὴν πρακτικὴν φρόνησιν παρακαλεῖ, τὰς μὲν σπουδαίας πράξεις ὡς δεξιὰς προτίθεσθαι παραγγέλλει τὸ σύμβολον, τὰς δὲ φαύλας ὡς ἀριστερὰς ἀποτίθεσθαι παντάπασι καὶ ἀπορρύπτεσθαι.

Ad prudentiam actiuam adhortatur : nam actiones honeſtas tanquam dexteriores primo loco collocandas eſſe Symbolum hoc indicat : Inutiles *autem tanq̃ ſiniſtras relinquendas & omnino abijciendas eſſe.*

Ad *lucernæ lumen ne te ſpeculo contempleris.* IX.

Παρὰ λύχνον μὴ ἀποπτρίζου, Ad *lucernæ lumen ne te ſpeculo cotempleris.* Hæc *uere* Pythagorica *admonitio eſt,*Philoſophiæ *diligentem operam impendendam eſſe, neque quicquam credendum* Viſis *illis, quæ per ſenſus in animos inferuntur(*Phantaſiæ *ſiquidem aliquam lucem, per comprehenſionem efficiunt, ſed minime ueram aut naturalem)*Sed *longe plus eſſe tribuendum ijs quæ prudentia atque ſcientia conſequimur : ab ijs enim mire ſplendida, ac minime conficta lux efficiatur , quam recte quiſpiam* τῆς ψυχῆς ὄμμα *,id eſt, animæ oculum appellauerit, hoc nos exactiſſime contemplari poterimus , nequaquam autem ex ijs quæ corpore conſtant & per inde parum etiam ſtabilia ſunt .* Quoniam *autem de ſenſibus &* Viſis *hic fit mentio, præſtat adſcribere uerba* Philonis Iudæi *ex libro de mũdo,* αἴσθησις μὲν οὖν ὥς αὐτὸ δὴ τοῦ δηλοῖ τὸ ὄνομα εἴσθεσίς τις οὖσα τὰ φανέντα ἐπεισφέρει τῷ νῷ, φαντασία δὲ τύπωσις ἐν ψυχῇ οἱονεὶ φαοστασία τις οὖσα, *id eſt , ſenſus quidem ut ipſum nomen indicat illatio quædam eſt in mentem eorum quæ apparent et uidẽtur.*At Phãtaſia *ſic dicta tanq̃* φαοστασία, Impreſſio

ſio quædã eſt in anima &c. Huc pertinet quod Ari*ſtotelem frequenter dixiſſe refert* Stobæus, ὥς οὐ μὲν ὅρασις ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ἀέρος λαμβάνει τὸ φῶς, οὕτως ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῶν μαθημάτων, *id eſt, quemadmodum uiſus accipit lumen à circunfuſo aëre, ſic animus optimis diſciplinis illuſtratur.*

A riſu effuſo abſtine. X.

Ἀκρέτῳ γέλωτι μὴ ἔχεσθαι. *A riſu effuſo abſtine.* δηλοῖ κρατεῖν τῶν παθῶν, *Symbolũ admonet affectus eſſe ſumma cura reprimẽdos, & addit* Iamblich. μήτε ἄρα εὐτυχίαις ἐπιχαυνοῦ, μήτε συμφοραῖς σύνταπεινοῦ, *quod* Auſonius *ex ſententia* Periandri *ijs uerbis expreſsit,*

Dum *fortuna iuuat caueto tolli,*
Dum *fortuna tonat caueto mergi.*

Ri*ſu autem in affectibus ſignificandis, uſus eſt* Pythagoras, *ſiue quòd in expoſito & aperto corporis humani loco, nimirũ in ipſa facie cernatur, ſiue quod ipſum etiã hominẽ aliqui* ζῶον γελαστικὸν εἶναι ὁρίζονται.

Iuxta *ſacrificium ne incidas ungues.* XI.

Παρὰ θυσίαν μὴ ὀνυχίζου, Iuxta *ſacrificium ne incidas ungues.* περὶ φιλίας δὲ προτρεπτικός. τῶν γὰρ οἰκείων, καὶ προσηκόντων ἡμῖν ἐξ αἵματος, οἱ μὲν ἔγγιστα γένους, εἰσὶν ἀδελφοί, καὶ τέκνα, καὶ γονεῖς, ἐοικότες τοῖς μέρεσι ἡμῶν, ἅ περ ἀφαιρεθέντα ἄλγημα οὐ τὸ τυχὸν παρέχει, καὶ κολούρωσι, οἷον δάκτυλοι, χεῖρες, ὦτα, ῥὶν καὶ τὰ ὅμοια,

Symbolum admonet amicitiam cumprimis eſſe colendam & conſeruandam. Nam familiares & amici noſtri & qui nobis ſanguinis neceſsitudine quàm proxime coniuncti ſunt, nempe fratres, parentes & nati natorum, & qui naſcentur ab illis, recte comparantur corporis noſtri partibus. Quòd ſi quis illos à nobis auferat, non aliter nos turbari, & ex aliqua parte imminui neceſſariũ eſt, quàm ſi quis abſcinderet noſtros digitos, manus, aures, naſum & eiuſmodi ſimilia: quod autem iuxta ſacrificium dixit, amicitiam omni tempore tanquam rem ſacram puriſſime colendam eſſe intellexit.

Cerebrum ne edas. XII.

Ἐγκέφαλον μὴ ἔσθιε, *Cerebrum ne edas,* σέβεσθαι κελεύει τὸ σύμβολον τὴν τῶν φρενῶν πηγὴν καὶ τὸ τοῦ νοεῖν προσεχέστατον ὄργανον δι' οὗ θεωρίαν τε καὶ ἐπιστήμην, καὶ τὸ σύνολον σοφίαν κτώμεθα, *Symbolum admonet, reuerenter eſſe colendum omnium ſenſuum fontem, ac appoſitiſs. intelligendi inſtrumentum, cuius unius præſidio & perueſtigandi rationem diſciplinas ac uniuerſam tandem ſapientiam poſsidemus. Quis autem ignorat ex philoſophorũ placitis* ἐγκέφαλον εἶναι τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ φρονεῖν ὄργανον;

Rubrum aliquid ne ſuſcipias. XIII.

Ἐρυθρῖνον μὴ προσλαμβάνου, *Rubrũ aliqd ne ſuſcipias, hoc eſt,* ἐν παντὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐρυθριῶντα

θρῖῶντα καὶ ταπεινοῦσθαι μὴ ὑπερέχου ἄνθρωπον, *In omni negotio uitandi ſunt qui uel immodice uerecundi uel nimis demiſſi animi fuerint.*

Aurum habenti ne adhæreſcas in filiorum generatione. XIIII.

Χρυσὸν ἐχούσῃ μὴ πλησίαζε ἐπὶ τεκνοποιΐᾳ, *Aurum habenti ne adhæreſcas in filiorum generatione,* οὐ γυναικὶ λέγει ἀλλ᾽ αἱρέσει καὶ φιλοσοφίᾳ, *Non mulieri dicit, ſed philoſophiæ, aut alicui ſectæ: omnium autem quæ in terra reperiuntur conſtat aurum eſſe grauiſſimum, unde per aurum intelligit corpoream quandam, ut ita dixerim, grauitatem, quæ neutiquam in philoſophia requirenda eſt, ubi nihil niſi quod ad animũ pertinet inueſtigare cõuenit.* πλησιάζειν *autem* οὐ μόνον συγγίνεσθαι ἀλλὰ καὶ συνεγγίζειν δεῖ καὶ πλησίον καθίσασθαι, *Non tantum eſt conuiuere, ſed quàmproxime accedere. Symbolum indicat ad ingenij fructum conſequendũ (quẽ iſthic* τεκνοποιΐαν *uocat) ea præcipue ſtudia colenda eſſe, quæ prorſus incorrupta ſint, & ad uitæ ſynceritatem quàmplurimum conducant.*

Honora cumprimis figuram & aram, figuram & Triobolum. XV.

Προτίμα τὸ σχῆμα καὶ βῆμα, τὸ σχῆμα καὶ τριώβολον, *Honora cumprimis figuram & aram, figuram & Triobolum. Symbolũ indicat di-*

ſciplinas aßiduè colendas eſſe: nam ijs ceu gradibus ad abſtruſißima quæque perueniri poteſt, quemadmodum gradibus quibuſdã ad aras aſcẽdimus. Quãquã τὸ βῆμα *& aram & gradum ſignificet.* Addit *&* Triobolum*, frugalitatem commendans & mediocria impendia.*

Maluam ſere, ne tamen edas. XVI.

Μολόχην ἐπιφύτευε, μὴ ἔσθιε δὲ, *Maluam ſere, ne tamẽ edas. Malua, quam autore Athenæo ueteres* Μολόχην*, primi autem Athenienſes* μαλάχην *dixerunt ab emolliendo uentre, quod* Plinius *etiam docet lib. 20 cap. 21. cum ſole tanquam* Heliotropium *circumagitur. Cuius rei rationem reddit* Theophraſt*. de cauſis* Plantarum *lib. 2. cap. 26. &* Columella *in* Hortulo *hoc intellexit,*

Et *Malache prono ſequitur quæ uertice ſolem.*

Flos *enim humore coacto & quaſi concreto comprimitur, calore autem diffuſo & laxante ſe opera ſolis, aperit, id quod nos in ſcholijs noſtris longe fuſius explicauimus.* Symbolum *admonet eiuſmodi ſecretas naturalium rerum obſeruationes diligenter animadtendas eſſe, & quod in malua deprehenſum eſt, in reliquis etiam præcipue in tam amœno huius mundi ſpectaculo conſiderandum eſſe, nimirum in herbis, lapidibus, fontibus, fluminibus, animalibus. Quemadmodum autem malua cum ſole circumagitur, ita & animum atque oculos in alijs etiam deprehendendis*

circumferre

circunferre cōuenit: deniq; quod addit μὴ ἔσθιε, intelligendū eſt, μὴ ἀφάνιζε τὰς τοιαύτας παρατηρήσεις, ἀλλὰ καὶ αὖξε καὶ πληθοποίει δίκην μεταφυτεύοντος, hoc eſt, Eiuſmodi obſeruatiōes neutiq̃ occultabis, ſed multa acceſſione ſubinde augeas, in morē optimi hortulani, qui tranſplantatione ſuos hortulos aſſidue fœcundiores & locupletiores efficit.

Ab animalibus abſtine. XVII.

Ἐμψύχων ἀπέχου, Ab animalibus abſtine. Symbolū hoc τὴν δικαιοσύνην προτρέπει, καὶ πᾶσαν τὴν τοῦ συγγενοῦς τιμὴν, adhortatur ad colēdā iuſtitiam, et honorē omnibus tandē, quæ nobis cognata ſunt exhibēdū, hoc Ouidius lib. 15. Metamorph, ex Pythagoræ ſētētia multis et uere aureis uerſibus exeq̃tur.

De pythagoricis rebus absque lumine ne loquaris, XVIII,

Περὶ πυθαγορείων ἄνευ φωτὸς μὴ λάλει, De Pythagoricis ſiue diuinis rebus absq; lumine ne loquaris, περὶ πάντων μὲν τῶν ἐν τῇ ζωῇ καλῶν ἡγεμόνα νοῦν προΐστασθαι προσήκει, μάλιστα μὲν οὖν περὶ πυθαγορείων δογμάτων. ταῦτα γὰρ ἄνευ φωτὸς οὐχ οἷόν τέ ἐστι γνῶναι, In omnibus ijs rebus, quæ ſunt in hac uita pulchræ et honeſtæ inueniendis, explorādisq;, mētem ipſam tanquā ducem adhibere conuenit, præcipue uero in cognoſcendis Pythagoricis placitis, quæ niſi animum intenderis & tanquam lumen aliquod adhibeas, nequaquam intelligi poſſunt. Finis

M. GRVNNII COROCOTTAE POR celli teſtamentum uenerandæ antiquitatis gemma quædam, cuius etiam diuus Hieronymus Tomo v. pag. 72. ad Euſtochium in viij. Commentariorum Eſaiæ προοιμιάζ͂, & aduerſus Rufinum, Tomo iij. pag. 92. nominatim meminit, per IOANNEM Alexandrum Braßicanum, iureconſultū, ex antiquo exemplari Dominicalium patrū apud Moguntiā bona fide deſcriptū, et in gratiā IOAN. SticKeli adoleſcētis optimi, ſuiq; cōſanguinei chariß. recens ab addititijs nugis aſſertū, & q̄ purißime fieri potuit inuulgatum.

M. Grunnius Corocotta Porcellus Teſtamentū fecit: qđ quoniā manu mea ſcribere nō potui, ſcribendum dictaui. Magirus coquus dixit, ueni huc Euerſor domus, Soliuerſor fugitiue Porcelle, ego hodie tibi uitā adimo. Corocotta porcellus dixit, Si qua feci, ſi qua peccaui, ſi qua uaſcula pedibus meis confregi? Magirus coquus dixit, Tranſi puer, affer mihi de culina cultrum ut hunc porcellum faciam cruentum. Porcellus comprehenditur à famulis, ductus ſub die xvi. Calend. Lucernin. ubi abundant Cymæ, Clibanato & Piperato Coſſ. & ut uidit ſe moriturū eſſe, horæ ſpatium petijt, & coquum

quum rogauit ut teſtamentũ facere poſſet. Inclama*uit ad ſe ſuos parentes ut de cibarijs ſuis aliquid dimitteret eis, qui ait*, Patri meo Verrino Lardino, *do, lego, dari glãdis modios xxx. & matri meæ* Vetu*rinæ* Scrofæ *do, lego dari laconicæ ſiliginis modios xl. et ſorori meæ* Quirinæ *in cuius uotũ intereſſe nõ potui, do, lego dari hordei modios xxx. & de meis uiſceribus dabo, donabo* Sutoribus *ſetas*. Rixatoribus *capitinas*, Surdis *auriculas*, Cauſidicis *et uerboſis linguam*, Bubularijs *inteſtina*, Eſiciarijs *fœmora*, Mulieribus *lumbulos*, Pueris *ueſicã*, Puellis *caudã*, Cinædis *muſculos*, Curſoribus *et* Venatoribus *talos*, Latronibus *ungulas, et nec nominando coquo, do, lego, ac dimitto popam et piſtillũ quæ mecũ detulerã à querceto uſq; ad harã, liget ſibi collum de reſte*. Volo *mihi fieri monumentũ ex aureis literis ſcriptũ*. M. Grũnius Corocotta *porcellus uixit annos* D. CCCC. XCIX. *quòd ſi ſemis uixiſſet, mille annos impleſſet*. Optimi *amatores mei uel conſules uitæ, rogo uos ut corpori meo benefaciatis, bene condiatis, de bonis condimentis, nucleis piperis & mellis, ut nomen meũ in ſempiternum nominetur: mei domini uel conſobrini mei qui huic teſtamento interfuiſtis, iubete ſignari.*

Lucanicus	*ſignauit.*	Lardio	*ſign.*
Tergillus	*ſign.*	Offellicus	*ſign.*
Nuptialicus	*ſign.*	Cymatus	*ſign.*
Celſanus	*ſign.*		

FINIS

AD arculas ſedere 40
Ad gentiles et agnatos deducēdus 31
Ad inferos proficiſci 50
Ad perpendiculum 59
Agrωſtis in nido corydi 9
Ἀιζωνεύεσθαι 16
Alexandrinæ delitiæ 69
Ambrones 25
Animus ad cauponem 18
Ἀπάλαιστροι 33
Ara 28
Archilochi uulpes 24
Areopagita ſubticentior 13
Aſſon eas ut citius ad exitij terminos peruenias 17
Aſteropæus 14
Bambalio 46
Barbam ab ulnis puerorum uellere 22
Bellum cum Protogene mortuo gerere 65
Βεργαΐζειν 17
Βιβλιαίγισθος 19
Bona ſalute 68
Bos armenta 52
Byßina uerba 53
Calcei ſicyonij 47
Campana ſuperbia 38
Candidatus Cæſaris 12

Cantilena ex ſcholis 31
Caput tegere 34
Cauum pedis oſtendere 67
Chorus domeſticus 23
Clauſis theſauris incubare 40
Cogitato quàm longa ſit hyems 48
Computatorum digiti 54
Conchas legere 33
Contenti ſimus hoc Catone 26
Deorum liberi ſunt inuulnerabiles 64
Deos abſentes teſtes facit 36
De ſummo pectore 24
Echinus parturiens cunctatur 66
Equus Troianus 45
E ſcurra facilius diues quàm paterfamilias fit 42
Etiam inter uepres roſæ naſcuntur 61
Etiam uetus arbuſtum transferri poteſt 38
Ex faſtis euellendi 45
Famæ os claudere 70
Faſces ſubmittere 49
Filius mihi ſit Tritogenes non Tritogenia 15
Fortes in tabula 60
Gallinaceus Euclionis 36
Geometriam exercere in cilio 71
Gloſſaſpides 14
Hac nos Deus ipſe ducit 71
Hoſtibus eueniat 28
In cauea minus bene canit luſcinia 51

Indoctior quàm in tragœdia Comici 58
In eodem ualetudinario iacere 35
In montes offendere 25
In nauibus nutritus 67
In ollis uenari 20
In Paro frigida quidem eſt aqua, ſed pulchræ mulieres 64
In Plauti comœdia mœchus 34
Inter meros lepores 14
Iupiter plue mel 11
Lacinia obtinere 39
Lacuna 43
Lamiæ turres 63
Latrunculis ludere 51
Laureolam in muſtaceo quærere ibidem
Literatus 58
Locum in balneis occupare 64
Loricæ gladius 26
Manubrium eripere 70
Manus in Aetolis, mens autem in Clopidis 13
Miſeriorem quàm panus puerum 26
Mittere lineam 57
Mures migrarunt 52
Muſas hortari ut canant 41
Muſca eſt 57
Ne meas uites lædito 73
Neque remi neque uenti 55
Nerui et artus ſapientiæ ſunt, nõ temere credere 42

Ne Sannione domi relicto 61
Nil niſi potantes 20
Nodus Gordius 37
Nondum omnium dierum ſol occidit 60
Non uerbis at factis ſpectari uult Græcia 15
Nullus aleator ſapientior 58
Ocream capiti, tibiæ galeam adaptare 23
O domus antiqua 41
Pennas incidere 52
πλεώφρ 16
Primas lineas ducere 68
Prius unda cum flamma redibit in gratiam ibidem
Problema archimedeum 53
Pygmæum imponere Coloſſo 51
Qualem demens ille chlamydem diſperdit? 63
Quantum pedes noſtri poſſunt 56
Quantum ubique poſſunt duo oboli? 66
Quaſi theſaurum draco 27
Quatuor habens capita 21
Ratio apparet, argentum ὄιχεται 47
Rectis an inclinatis haſtis 59
Rhomæ quoque homines moriuntur 61
Roſcius 32
ῥήματα ἱππόκρημνα 72
Saga ſumere 46
Sanæ corporis parti ſcalpellum adhibere 46
Sapientes ſunt qui ueteri uino utuntur 36
Securim inijcere 44

Senator abſq; prouocatione, legatus ſine mādatis 27
Seſquiulyſſes 67
Simiæ ſanguinem profudiſſe 73
Si tibi non moleſtum, & mihi iucundum eſt 69
Subula leonem excipere 35
Surculum defringere 39
Terram uideo 54
Teucrum Pacuuij ediſcere 41
Theſſalus miſſus 18
Tritones piſcinarum 50
Tunc canunt cycni quando tacuerint graculi 62
Turbine uerſatilior 19
Vilior uitioſis pomis 22
Vinum lac Veneris ibidem
Vi[illegible] charadrij 56
Vltra Herculis columnas 21
Vnguis in ulcere, ulcus 44
Volſellis pugnare non gladijs 59
Vt templorum ſacra 24

Index Symbolorum Pythagoræ.

AB animalibus abſtine 86
Ad lucernæ lumē ne te ſpeculo cōtēpleris 82
A riſu effuſo abſtine ibidem
Aurum habenti ne adhæreſcas in filiorum generatione 84
Cerebrum ne edas 83
Cum templum ingreſſus ſis, reuerenter adorato, ne-

que quicquàm interea quod ad uictum pertineat aut dicas aut facias 77
De *dijs rebusq́; diuinis nihil tam admirabile dicitur quod non debeas credere* 79
De Pythagoricis *rebus abſq; lumine ne loquaris* 86
Ex *itineris diuerticulo non eſt ingrediendum in templum, neque orandum omnino, etiamſi iuxta ueſtibulum ipſum tibi tranſeundum ſit* 78
Flantibus *uentis echon adora* 80
Honora *cum primis figuram & aram, figuram &* Triobolum 85
In *calceum, dextrum præmitte pedem: in podoniptrum autem, ſiniſtrum* 81
Iuxta *ſacrificium ne incidas ungues* 83
Linguam *coërce, deum imitans* 80
Maluam *ſere, ne tamen edas* 85
Nudis *pedibus ſacrifica & adorato* 78
Omne *acutum abs te dimoue* 81
Rubrum *aliquid ne ſuſcipias* 84

¶Errata

Pagina	Verſu	Lege
28	9	*incomparabile*
32	24	*mimo*
49	5	ζωσόμενος

VNICVM
ALIT
DVOS·ERY
THA
COS